

Sayı : E-27936358.210.99/
Konu : UKOME Kararı

8954-212613

18.11.2021

İSTANBUL ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ	
Kayıt No.	5350
Geldiği Tarih	24 Kasım 2021

Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME)'nin "Taksi Taşımacılığının Düzenlenmesi Teklifi (1.000 Adet Yeni Taksi)" hususunda aldığı 29.07.2021 tarih ve 2021/6-10 sayılı kararı yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Zerrin Özlem ALVAN
Ulaşım Koordinasyon Müdürü

Ek: - UKOME Kararı

Dağıtım:
Gereği:

- Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü

Bilgi;

- İstanbul Valiliği/İl Emniyet Müdürlüğü
- İl Jandarma Komutanlığı
- Zabıta Daire Başkanlığı
- Halkla İlişkiler Müdürlüğü
- İstanbul Taksiciler Esnaf Odası
- ✓ İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
- İstanbul Otomobilciler Esnaf Odası

T.C
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
ULAŞIM KOORDİNASYON MERKEZİ KARARI

UKOME KARARI

TARİH	29.07.2021
SAYI	2021/6-10

UKOME, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Ekrem İMAMOĞLU Başkanlığında 29.07.2021 gün ve saat 14:00'da gündemindeki konuları görüşmek üzere toplandı.

- İlgi: a) 10.07.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
b) 15.06.2006 Tarih, 26199 Resmî Gazete Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği
c) 13.07.2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu.
d) 24.06.2020 Tarihli ve B.30.2.İTÜ.0.1U.00.00 Sayılı İstanbul Teknik Üniversitesi Ulaştırma ve Ulaşım Araçları Uygulama-Araştırma Merkezinin İstanbul Taksi Sisteminin İncelenmesi ve Gelecek İçin Stratejik Yaklaşımlar Hakkında Teknik Raporu.
e) Toplu Ulaşım Hizmetler Müdürlüğü'nün 16.07.2021 tarih ve 864818 sayılı yazısı,

TEKLİF: Taksi Taşımacılığı'nın düzenlenmesi teklifi. (1.000 Adet Yeni Taksi)

TOPLU ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ RAPORU:

İlgi (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü yazısı ekli raporunda;

İlgi (a) Kanunun 7. Maddesinde "Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini planlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek", 9. Maddesinde "Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini planlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır." hükümleri yer almaktadır.

İlgi (b) Yönetmeliğin 18. Maddesinde "Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek," ve "Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle.", 28. Maddesinde ise "Nüfus artışı ve şehrin ulaşım planı dikkate alınmak suretiyle büyükşehir sınırları dâhilinde taşıma ihtiyacı, UKOME tarafından düzenlenecek bir raporla İçişleri ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirilir. (2) Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşıma araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME'ce tespit edilir." hükümleri yer almaktadır.

İlgi (c) Kanunun, 15. Maddesinde "p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek." hükmü yer almaktadır.

İlgi (d) İstanbul Teknik Üniversitesinin Teknik Raporunda sonuç olarak özetle; "İstanbul'da olması gereken taksi sayılarına bakıldığında mevcut taksilerin yetersiz olduğu tespit edilmektedir. Çalışmadaki ilgili tablolarda yer alan yöntemlerin ortalaması olarak İstanbul'da gerekli olan taksi sayısının yaklaşık 40.000 adet olması gerekmektedir. İstanbul nüfus artış hızı göz önünde bulundurularak 40.000 taksi değerine nüfusun 16.300.000 kişi olacağı 2023 yılına kadar ulaşılmasının uygun olacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda oluşturulacak Yeni Taksi Sistemi için kademeli olarak mevcut taksi sayısının ilk etapta 1.000 adet artırılması ile taksi taşımacılığındaki yolcu taleplerinde iyileştirme sağlanmaya başlanacaktır. Aynı zamanda, bu çalışmada belirtilen stratejik yaklaşımlar olan;

- Taksi sisteminin toplu taşıma sistemi ile entegrasyonunun sağlanması,
- Taksi sistemine katılacak araçlarda sürdürülebilir enerji kullanımının öncelikli olması ve yeni kurulacak taksi duraklarında şarj istasyonlarının bulundurulması

- Elektrikli otomobil ile yapılacak taksi sisteminde mobil uygulamalar üzerinden indirim veya promosyon yapılması, konularına da gereksinim duyulmaktadır.

Sonuç olarak, sürdürülebilir bir taksi sisteminin oluşturulması için diğer tüm unsurların iyileştirilmesine paralel olarak, gelecekte İstanbul'un nüfus artışının da göz önüne alınmasıyla, taksi sayısının artırılması hususu 2025 yılında yeniden bilimsel raporlar ile değerlendirilmelidir." denilmektedir.

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Değerlendirmesi: Müdürlüğümüzce yapılan çalışmalar neticesinde; ilgili mevzuat ve ilgi (d) 24.06.2020 Tarihli ve B.30.2.İTÜ.0.1U.00.00 Sayılı İstanbul Teknik Üniversitesi Ulaştırma ve Ulaşım Araçları Uygulama-Araştırma Merkezinin "İstanbul Taksi Sisteminin İncelenmesi ve Gelecek İçin Stratejik Yaklaşımlar Hakkında Teknik Raporu." doğrultusunda mevcuttaki 17.395 adet taksi sayısına ilk etapta 1.000 adet taksi ilave edilerek toplam taksi sayısının 18.395 adet olarak belirlenmesi konusunun UKOME gündemine alınarak karara bağlanması hususunu arz ederim.

UKOME'NİN KARARI: İlgili (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü raporundaki değerlendirme doğrultusunda, Taksi Taşımacılığı'nın düzenlenmesi (1.000 Adet Yeni Taksi) teklifinin oy çokluğuyla reddine karar verilmiştir.

Başkan
Ekrem İMAMOĞLU
Belediye Başkanı

Can Akın ÇAĞLAR
Genel Sekreter

Kıvılcım ÇETİNE
Genel Sekreter Yardımcısı

Uludağ CİHAZ
Ulaştırma Daire Başkanı

Dr. Erhan ŞENMEZ
Trafik Müşaviri

Murat ÖZBEK
İst. Emm. Müd. Tem.

Mert KEFLİ
MSB 1. Ordu
Komutanlığı Tem.

Murat AKCALI
İl Müd. Tem.

Emel ERİK
Sahil Güv. Marmara ve
Boğ. Bölge Kom. Tem.

Fahre ERGÜVEN
Karayolları-1. Bölge
Müdürlüğü Tem.

Muhammet ERDOĞAN
İst. Liman Başkanlığı
Tem.

Şerif YILHAN
Diyadin Genel
Müdürlüğü Tem.

Necmettin ACAR
İCDU 1. Bölge
Müdürlüğü Tem.

Serdar YÜCE
Ulaştırma, Dışiş. ve
1. Bölge Müd. Tem.

Mevlüt MER
Altyapı Yatırımları Gen.
Müd. Tem.

Veyis ALİNSU
TCDD Tesisleri
A.Ş. Tem.

Menderes KAYA
MEB II Milli Eğitim
Müdürlüğü Tem.

Seydi ŞAHİN
Aile ve Sosyal
Korunma Bakanlığı
Tem.

H. Mehmet GÜNEŞ
Çevre ve Şehircilik
Başkanlığı Tem.

Gökhan SELMAZ
Afet ve Acil Durum
Yönetim Başkanlığı
Tem.

H. Alper BİLGİLİ
İETT Gen. Müd. Tem.

Sinan DEDETAŞ
İst. Şehir Hatları Tur.
A.Ş. Gen. Müdürü

Özgür SOY
Mehmet Akif Ersoy
Gen. Müdürlüğü

Recep KORKUT
Fen İşleri Daire Bşk.

Zeynep Gülşen ALVAN
Ulaştırma Koordinasyon
Müdürü

Yusuf YILMAZ
Toplu Ulaşım
Hizmetleri Müdürü

Eymen AKSU
TŞOF Temsilcisi

Hamdi DEMİRKİLAN
Araştırma ve Ulaştırma
Tem.

Bahar İGİZDİ
Ataşehir Belediyesi
Tem.

Soydan ALKAN
Avusturya Belediye
Tem.

Üye
Emre ÖRÜLÜ
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Üye
Metin KEPELİOĞLU
Bahçeşehir Belediyesi
Tem.

Üye
Cavit GANIÇ
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Emre ÖZÜRBİLİR
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Üye
Abdülkadir ÖZCAN
Bayrampaşa Belediyesi
Tem.

Üye
Ali Rıza KULMAZ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Ezgin KÖRÜKÇÜ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
M. Murat ÇELİK
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Halis YERLİBAŞ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Dr. Hasan AKGÜN
Büyükdere Belediyesi
Tem.

Üye
Çatalca Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Ahmed EPLİ
Cekirgeci Belediyesi
Tem.

Üye
Ömer ÇANKAYA
Esenler Belediyesi
Tem.

Üye
Selma GÜNERHAN
Esenyurt Belediyesi
Tem.

Üye
Muharrem ÇAKIR
Esenyurt Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet ÖZCELİK
Fatih Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet KORAL
Göztepe Belediyesi
Tem.

Üye
Güngören Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Şerif Dursun ÖZBAŞI
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Musa ALBAŞOĞLU
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Gökhan YIKSEL
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal ÇEBİ
Kültürçe Belediyesi
Tem.

Üye
Savaş EROĞLU
Maltepe Belediyesi
Tem.

Üye
Hakan ÖZTÜRK
Pendik Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal AYYILDIZ
Sancaktepe Belediyesi
Tem.

Üye
Hüseyin ÖZALIN
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Sarıyer Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Erkan DİNÇ
Sultanbeyli Belediyesi
Tem.

Üye
Yakup FALKILIC
Suzurlu Belediyesi
Tem.

Üye
Özgür KAYA
Şile Belediyesi
Tem.

Üye
Muammer KESKİN
Şile Belediyesi
Tem.

Üye
Murat KANAL
Tuzla Belediyesi
Tem.

Üye
Tuğba AYASOĞLU
Ünvanlı Belediyesi
Tem.

Üye
M. Beşir ANSAKAL
Üsküdar Belediyesi
Tem.

Üye
Saffet ÖZ
Zeytinburnu Belediyesi
Tem.

T.C
İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Ulaşım Daire Başkanlığı
Ulaşım Koordinasyon Müdürlüğü

Sayı : E-27936358.210.99/
Konu : UKOME Kararı

8955-212619

İSTANBUL ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ	
Kayıt No.	5351
Geldiği Tarih	24 Kasım 2021

18.11.../2021

DAĞITIM YERLERİNE

Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME)'nin "A01 Bakırköy – Metro – Topkapı Minibüs Hattından 18 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi" hususunda aldığı 29.07.2021 tarih ve 2021/6-11.A sayılı kararı yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Zerrin Özlem ALVAN
Ulaşım Koordinasyon Müdürü

Ek: - UKOME Kararı ve Şerhi-Hukuki Mütalaa

Dağıtım:

- İstanbul Valiliği/İl Emniyet Müdürlüğü
- İl Jandarma Komutanlığı
- Arnavutköy Belediyesi
- Ataşehir Belediyesi
- Avcılar Belediyesi
- Bağcılar Belediyesi
- Bahçelievler Belediyesi
- Bakırköy Belediyesi
- Başakşehir Belediyesi
- Bayrampaşa Belediyesi
- Beşiktaş Belediyesi
- Beykoz Belediyesi
- Beylikdüzü Belediyesi
- Beyoğlu Belediyesi
- Büyükçekmece Belediyesi
- Çatalca Belediyesi
- Çekmeköy Belediyesi
- Esenler Belediyesi
- Esenyurt Belediyesi
- Eyüpsultan Belediyesi
- Fatih Belediyesi
- Gaziosmanpaşa Belediyesi
- Güngören Belediyesi
- Kadıköy Belediyesi
- Kağıthane Belediyesi
- Kartal Belediyesi
- Küçükçekmece Belediyesi
- Maltepe Belediyesi
- Pendik Belediyesi
- Sancaktepe Belediyesi
- Sarıyer Belediyesi
- Silivri Belediyesi
- Sultanbeyli Belediyesi
- Sultangazi Belediyesi
- Şile Belediyesi
- Şişli Belediyesi
- Tuzla Belediyesi
- Ümraniye Belediyesi
- Üsküdar Belediyesi
- Zeytinburnu Belediyesi
- Zabıta Daire Başkanlığı
- Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü
- Türkiye Noterler Birliği
- İstanbul Noter Odası
- ✓ İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
- İstanbul Taksiciler Esnaf Odası
- İstanbul Minibüsçüler Esnaf Odası
- İstanbul Otomobilciler Esnaf Odası

UKOME, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Ekrem İMAMOĞLU Başkanlığında 29.07.2021 gün ve saat 14:00'da gündemindeki konuları görüşmek üzere toplandı.

- İlgi: a) 10.07.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
b) 13.07.2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu.
c) 15.06.2006 Tarih, 26199 Resmî Gazete Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği
d) 05.07.2021 Tarihli Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Teknik Raporu.
e) Toplu Ulaşım Hizmetler Müdürlüğü'nün 16.07.2021 tarih ve 864818 sayılı yazısı.

TEKLİF: A01 Bakırköy - Metro – Topkapı Minibüs Hatından 18 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi.

TOPLU ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ RAPORU:

İlgi (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü yazısı ekli raporunda;

İlgi (a) Kanunu'nun 7. Maddesinin f bendi "*Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksî sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek,*" p bendi "*Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kaldırmak, işletmek veya işletmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksî ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.)* Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek"

İlgi (a) Kanunu'nun 9. Maddesinin 2. Fıkrası: "*Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksî, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dâhilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır*" 3. Fıkrası: "*Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer*" ve 6. Fıkrası "*Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz*" hükümleri yer almaktadır.

İlgi (b) Kanunu'nun 15. Maddesinin birinci fıkrasının f bendi: "*topluları yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kaldırmak, işletmek ve işletmek*", p bendi: "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksî sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek*" hükmü yer almaktadır.

İlgi (c) Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Bağlılık başlıklı 5. Maddesi: "*Büyükşehir belediyesi alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi büyükşehir belediye başkanına bağlıdır. Başkan bu görevi bizzat veya görevlendireceği kişi eliyle yürütür.*" Ve yine aynı yönetmeliğin Bağlayıcılık başlıklı 6. Maddesi: "*Alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar; büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar.*"

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Görev ve Yetkileri başlıklı 18. Maddesinin 1. Fıkrası, 1.Fıkranın a, ç, d ve e bentleri: "*UKOME, büyükşehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak üzere; ulaşım, trafik ve toplu taşıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulatma ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kaldırma ve işletme hak ve yetkilerine haizdir. Bu amaçla; Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, mevzuatla yetkili bulunduğu durumlarda mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almakla,*

Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page, including a red stamp and a date stamp "12/8".

ç) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde özürtlüler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamakla,

d) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle, e) Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, ulaşım, toplu taşıma ve trafik mevzuatının büyükşehir belediyesine verdiği yetki doğrultusunda uygulamaya yönelik yönlendirici karar almak ve görüş oluşturmakla, görevli ve yetkilidir" hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 21.05.1991 tarih ve 20877 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı imzalanmıştır. Söz konusu Özerklik Şartının 2.Maddesinde "Yerel Yönetimler, kanun tarafından belirlenen sınırlar içerisinde, yetki alanlarının dışında bırakılmış olmayan veya başka herhangi bir makamın görevlendirilmemiş olduğu tüm konularda faaliyette bulunmak açısından tam takdir hakkına sahip olacaklardır" hükmü yer almaktadır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat gereği büyükşehir sınırları dâhilinde yolcu taşımacılığı yapan araçları, bu araçların sayısını, çalışma usul ve esaslarını, araçlarda bulunması gereken teknik özellikleri, hat ve güzergâhlarını belirleme, bu araçlara izin ve ruhsat verme vb. her türlü konuda yetki, görev ve sorumluluk Büyükşehir Belediyesine ait olup, işbu hususların uygulanması yönünde düzenlemeler ve karar mercii Ulaşım Koordinasyon Merkezi'dir. UKOME'nin yetki, görev ve sorumlulukları yalnızca toplu taşıma yapan araçlarla sınırlı olmayıp şehir içinde yolcu taşımacılığı yapan tüm araçları ve taşımacılık türlerini kapsamaktadır. İlgili yasal düzenlemelerden de açıkça görüleceği üzere; taksi, minibüs, otobüs, servis, taksi dolmuş, metrobüs, metro, deniz motorları gibi belediye sınırları dâhilinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan araçlar kamunun ihtiyaçları doğrultusunda hizmet vererek, kamusal taşımacılık faaliyeti icra etmektedirler.

İstanbul'da kentsel arazi kullanımı, hızlı nüfus artışı, kentsel altyapı yetersizliği ve plansız yerleşme gibi nedenlerle ulaşım alanında sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle artan nüfusa bağlı olarak en yaygın ulaşım türü olan özel araçlar, trafik sıkışıklığı ve buna bağlı zaman kaybı, çevre ve havanın kirliliği, aşırı yakıt tüketimi ve trafik kazaları sonucu can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Bunu önleme adına İstanbul Büyükşehir Belediyesince sürdürülebilir kent içi ulaşım kavramı stratejik amaç olarak kabul edilmiş olup, özel araç kullanımını azaltıcı ve toplu ulaşımı destekleyici politikalar benimsenmiştir. Bu kapsamda gerek il çevre düzeni planı gerekse ulaşım ana planı hedeflerinin hayata geçtiği İstanbul'da, toplu taşıma hizmetlerinin gelişimi, raylı sistemler üzerinden gerçekleştiği görülmektedir.

Yüksek kapasiteli taşıma modu olan raylı sistemler ile düşük kapasiteli taşıma modu olan taksi taşımacılığının, büyüyen toplu ulaşım sisteminde yolcu arz talep dengesizliği bulunduğu, bununla birlikte ara ulaşım modu olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ise gelişen ve büyüyen raylı sistem omurgası ile birlikte araç yoğunluğundan dolayı ihtiyaç fazlası kapasiteler barındırdığı görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporda minibüs ve taksi dolmuş taşımacılığına ilişkin;
Ara toplu taşıma aracı olan minibüslerin, taşıma kapasitelerinin ve ticari hızlarının düşük olduğu,
Minibüslerin düşük ticari hızına, ana caddeleri mükerrer olarak kullanılmaları da eklenince bu caddelerde trafik sıkışıklığına yol açtıkları,
Yolculuk taleplerinin az olması nedeniyle bazı minibüs ve taksi dolmuş hatlarında maliyetlerin karşılanamadığı,
Mevcut mevzuatın (basit usul vergilendirme, gelir vergisi, KDV vb.) getirdiği maliyet artışları nedeniyle elektronik ücret uygulamasına geçilemediği, dolayısıyla minibüslerin ve taksi dolmuşların modlar arası ücret entegrasyonu ve bütüncül hat planlamasına dâhil edilemediği,
İstanbul Geneli Toplu Taşıma Stratejilerinin Geliştirilmesi çalışması kapsamında; minibüslerin ara ulaşım modu olarak mevcut ve yapımı devam eden raylı sistem istasyonlarını besleyecek şekilde planlanması ile "Toplu Taşıma Bölgeleri" oluşturulmuştur. Toplu Taşıma Bölgelerinde mevcut minibüslerden daha az sayıda araç ile sistemin entegre bir şekilde çalıştırılabileceği tespit edilmiştir.

R.İ.Ç. (2/5)

Raylı sistemlerin artışı ile kent içi toplu ulaşımda ara ulaşım modu olmasına rağmen kullandıkları güzergâhlar ve uzunlukları itibariyle ana ulaşım modlarıyla konfor, güvenlik, hız gibi faktörlerde dikkate alınarak rekabet edemeyecekleri aşikâr olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ihtiyaç fazlası kapasitelerini belirlemek için Toplu Ulaşım Yönetim Sistemi ile yapılan yolculuk sayımları sonucu ilgi (d) Teknik Raporda yer alan planlama kriterleri dikkate alınarak belirlenen hatlarda ve araç sayısında minibüs ve taksi dolmuş için iyileştirme (dönüşüm, araç aktarımı, hat optimizasyonu vb.) yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bahsi geçen iyileştirmenin, artan nüfus ve kent dinamikleri çerçevesinde taksi taşımacılığı ile karşılanması uygun görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporda yer alan ihtiyaç fazlası 750 adet minibüs ile 250 adet taksi dolmuşların; toplu ulaşım sistemine yeni araç dâhil edilmeden, araç paylaşım sistemi niteliğinde olan taksi taşımacılığında kullanılması, şehir içi trafik akışı ve güvenliğine katkı sağlaması, mevcut hizmet kalitesinin artırılması hedefi ile İstanbul il sınırları içerisinde ulaşım sisteminde olan taksiye dönüşümünde kamu yararı bulunduğu mütalaa edilmektedir.

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Değerlendirmesi: Müdürlüğümüzce yapılan çalışmalar, yerleşik yargı içtihatları, ilgili mevzuat ve ilgi (d) Teknik Rapor neticesinde;

- Anayasanın 173. Maddesinde yer alan "Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır" hükmü çerçevesinde sisteme yeni bir aktör dahil etmeden mevcut esnafı koruyarak ve toplu ulaşım arz talep dengesini de dikkate alarak oluşan taksi ihtiyacının ilgi (d) raporda belirtilen hatlarda ihtiyaç fazlası durumda bulunan 750 M seri plakalı minibüs ve 250 TZ seri plakalı taksi dolmuşun dönüşüm ile karşılanması,
- M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş taşımacılarına, işbu UKOME kararının yayınlandığı tarihten itibaren 30 takvim günü başvuru süresi verilmesi,
- Yapılacak başvuruların gönüllülük esasına göre olması,
- Araçlarının taksiye dönüşmesini isteyen minibüs ve taksi dolmuş taşımacılarının tuhim.ibb.gov.tr adresinde yer alan başvuru formunu ıslak imzalı haliyle Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat ileterek başvuru yapması,
- Birden fazla hisselli minibüs ve taksi dolmuşların, hissedarlarının tamamının Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat veya vekâleten başvuru yapması ve hissedarların herhangi birinin başvurumaması durumunda ilgili plakanın dönüşüm kapsamında değerlendirilmemesi,
- Vekâleten yapılacak başvurularda iş bu UKOME karar tarihi sonrasında alınmış ve "taksi dönüşümüne ilişkin iş ve işlemleri yürütmeye yetkilidir" ifadesinin yer alması,
- Yapılan başvuruların Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün Teknik Raporunda belirtilen sayıdan fazla olması halinde, talep sahibi taksi dolmuş ve minibüs taşımacıları arasından Noter huzurunda kura çekilişi yapılması,
- Belirlenen M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş sahiplerine mevcut taksi plaka serisinden aşağıda yer alan taksi plakalarının tahsis edilmesi,
- İş bu UKOME kararı kapsamına taksi plakalarına ilişkin tahsis işlemlerinde; taşımacılardan İBB Meclis Kararlarında belirlenen şartlar hariç diğer tahsis şartlarının aranmaması,
- İş bu UKOME kararı kapsamında T seri taksi plakası tahsis edilen kişilerin daha önce kendilerine tahsis edilen M serisi minibüs plakalarının ve TZ serisi taksi dolmuş plakalarının iptal edilmesi,
- Taksi olarak kullanılacak araçların ilk alımda 0 (sıfır) yaşında olması uygun mütalaa edilmektedir.

İlgi (d) Teknik Rapor ve yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde A01 Bakırköy – Metro – Topkapı minibüs hattından Noter huzurunda yapılacak çekiliş ile 18 aracın taksiye dönüştürülmesi ve aşağıda yer alan plakaların tahsis edilmesi hususunun UKOME gündemine alınmasını olurlarınıza arz ederim.

A01 Bakırköy – Metro – Topkapı Minibüs Hattından Yapılacak Dönüşüm
ile Yeni Tahsis Edilecek Plaka Listesi

Kura Sırası	Yeni Tahsis Edilecek Plaka
ARAÇ 1	34 TGR 10
ARAÇ 2	34 TGR 11
ARAÇ 3	34 TGR 12
ARAÇ 4	34 TGR 13
ARAÇ 5	34 TGR 14
ARAÇ 6	34 TGR 15
ARAÇ 7	34 TGR 16
ARAÇ 8	34 TGR 17
ARAÇ 9	34 TGR 18
ARAÇ 10	34 TGR 19

ARAÇ 11	34 TGR 20
ARAÇ 12	34 TGR 21
ARAÇ 13	34 TGR 22
ARAÇ 14	34 TGR 23
ARAÇ 15	34 TGR 24
ARAÇ 16	34 TGR 25
ARAÇ 17	34 TGR 26
ARAÇ 18	34 TGR 27

UKOME'NİN KARARI: İlgili (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü raporundaki değerlendirme doğrultusunda, A01 Bakırköy – Metro – Topkapı Minibüs Hattından 18 Minibüsün Taksiye dönüştürülmesi teklifinin oy çokluğuyla kabulüne karar verilmiştir.

Başkan
Ekrem İMAMOĞLU
Belediye Başkanı

Oye
Can Akın ÇAĞLAR
Genel Sekreter

Oye
Tolga ÖZKAN
Genel Sekreter
Yardımcısı

Oye
Uluk ÇELİK
Ulaşım, Oaire Başkanı

Oye
Av. Erol ŞENMEZ
1. Bk. Mütaviri

Oye
Musta ÖZBEK
İst. Emm. Mdd. Tem.

Oye
Mert KEFLİ
MSB 1. Ordu
Komutanlığı Tem.

Oye
Murat AKCALI
1. Bölge
K. em. Tanlığı Tem.

Oye
Sahil Güvenlik
Marmara ve
Boğ. Bölge Kom. Tem.

Oye
Fikret ERGÜVEN
Karayolları 1. Bölge
Mdd. Tem.

Oye
Muhammet ERDOĞAN
İst. Liman Başkanlığı
Tem.

Oye
Şehit AYHAN
İTİM Genel
Mdd. Tem.

Oye
Necmettin ACAR
TCDD 1. Bölge
Mdd. Tem.

Oye
Seyhan YÜCEL
Ulaştırma, Denizcilik ve
Yolcu Hizmetleri Mdd. Tem.

Oye
Kurtulmuş MERT
Altyapı Yatırım ve
Mdd. Tem.

Oye
Veyis ALÇINSU
TCDD Taahhüt ve
AŞ Tem.

Oye
Menderes KAYA
MEB İl Millî Eğitim
Mdd. Tem.

Oye
Ayhan ŞAHİN
M. E. Sosyal
Hizmetleri Başkanlığı
Tem.

X Farklı gerekçelerle
Wysundur
Gerekçeler ekte dir.

Oye
H. Mehmet GÖNER
Çevre ve Şehircilik
Bk. Mdd. Tem.

Oye
Gökhan YILMAZ
Afet ve Acil Durum
Yönetim Başkanlığı
Tem.

Oye
H. Alper BİLGİLİ
İETT Gen. Mdd. Tem.

Oye
Sistem DEDETAŞ
İst. Şehir Hatları Tur.
A.Ş. Gen. Mdd. Tem.

Oye
Kadir SOY
Metro İstanbul A.Ş.
Oya, Mdd. Tem.

Oye
Kecap KORKUT
Fen İşleri Daire Bşk.

Türlu arazi gıcip
olduğu için wysundur

Oye
Zeynep Gülşen ALVAŞ
Ulaşım Koordinasyon
Mdd. Tem.

Oye
Etiler YILDIRIM
Toplu Ulaşım
Hizmetleri Mdd. Tem.

Oye
Erol ARSU
İTÖF Tem. Sicisi

Oye
Hamdi İZZET
Arnavutköy Belediyesi
Tem.

Oye
Berna İZZET
Ataşehir Belediyesi
Tem.

Oye
Soydan ALKAN
Avcılar Belediyesi
Tem.

Kararı kabul etmişim,
Şerhim ve hukuki mütalaa
ektedir.

Oye
Emre URLER
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Oye
Metin KEPELİOĞLU
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Oye
Cavit GANIÇ
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Oye
Emre ÖZTÜRK
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Oye
Abdülhamit KILIÇ
Beyruterapisi Belediyesi
Tem.

Oye
Ali İzzet MAZ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Oye
Ergin KÖKSÜ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Oye
M. Mustafa AK
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Oye
Hülya YERLİBAŞ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Oye
Dr. Hasan AKGÜN
Büyükdere Belediyesi
Tem.

Oye
Çatalca Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Oye
Yiğmet EPLİ
Çekirgeç Belediyesi
Tem.

Oye
Onur ŞUHUKAYA
Esenler Belediyesi
Tem.

Oye
Selçuk ÇUNERHAN
Esenler Belediyesi
Tem.

Oye
Muhammet ÇAKIR
Esenler Belediyesi
Tem.

Oye
Mehmet ÖZEL
Fatih Belediyesi
Tem.

Oye
Mustafa KORKAL
Gaziosmanpaşa Belediyesi
Tem.

Oye
Güngören Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Oye
Şerif Duran ÇAKIR
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Oye
Murat ALIBAYRAK
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Oye
Gökhan YERLİBAŞ
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Oye
Kemal ÇEBİ
Küçükçekirce Belediyesi
Tem.

Oye
Savaş EROĞLU
Maltepe Belediyesi
Tem.

Oye
Mehmet ÖZEL
Maltepe Belediyesi
Tem.

Oye
Kemal AYYILDIZ
Sancaktepe Belediyesi
Tem.

Oye
Hüseyin COŞKUN
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Oye
Silivri Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Oye
Ercan DİN
Sultanbeyli Belediyesi
Tem.

Oye
Yakup DAĞLIDAR
Sultangazi Belediyesi
Tem.

Oye
Orhan KARA
Şile Belediyesi
Tem.

Oye
Muammer KESKİN
Şişli Belediyesi
Tem.

Oye
Murat KANT
Tuzla Belediyesi
Tem.

Oye
Tuğba AYANSOĞLU
Ümraniye Belediyesi
Tem.

Oye
M. Beşir AKSAL
Üsküdar Belediyesi
Tem.

Oye
Saffet ÖZ
Zeytinburnu Belediyesi
Tem.

ABİDİR

Ulaşım modları açısından bu türden geçişlere
katılmamakla birlikte; otıl minibüs ve taksit dolmuşlarının
ortak kullanımının kent için karayolu trafiğini ortak kullanım dizayn-
larının için olumlu etkiler kullanırım. 29.7.2021

1 - - 4
Muhammet Erdoğan
İstanbul İmar Baskanı

29/07/2021 Tarihli UKOME Toplantısı
(750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifine İlişkin)

GEREKÇE YÖNÜNDEN ŞERH

İşbu şerh 29/07/2021 tarihinde gerçekleştirilen UKOME Toplantısı neticesinde tarafınca kamu yararı görülerek aşağıda yer alan gerekçeyle müspet oy kullanılan ve imza altına alınan **2021/6-11.A Sayılı UKOME Kararı** eki mahiyetinde olup, ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda **"750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi"** sadece ve sadece verimliliği her geçen gün düşerek atıl vaziyete gelen ulaşım sistemi içerisinde hali hazırda var olan minibüs ile taksi dolmuşların kentiçi trafiğinde oluşturdukları **"Trafik yoğunluğunun azaltılması", "Trafik güvenliğinin sağlanması", "Hizmet kalitesinin artırılması"** ve **"Ekolojik açıdan çevreye zararın minimize edilmesi"**, hususlarında kamu yararı aşikar olduğundan işbu teklif uygundur.

Üye
Serdar YÜCEL
Ulş. Hizm. Dz. Gn. Md.
1.Bölge Md. Tem.

29.07.2021
Perşembe

ŞERH

Konu: Minibüslerin taksiye dönüşümü.

Sayı No: 2021/6-11.A

Daha önce (2020/2-7.B sayılı – 2020/5-9 sayılı – 2020/6-10 sayılı – 2020/7-8 sayılı 2021/1-11 sayılı) Ukome kararlarında 5 kez red edilen ve son olarak 25.03.2021 tarihinde 2021/3-8 sayılı Ukome gündeminde 6.kez görüşülen Minibüslerin taksiye dönüşümü hakkında alınan kararda alt komisyon kararı alınması kararı verilmesine rağmen alt komisyon kararı alınmadan yapılması ve Hukuka ve yürürlükteki 05.04.2007 Tarihli 2007/4.1 Sayılı İ.B.B. Minibüs yönergesi 18. ve 19.Maddeye aykırı bir şekilde alınan bu karar hukuka aykırı olduğu için kabul etmiyorum.

29.07.2021 tarihinde TŞOF Temsilcisi olarak tarafıma tebliğ edilen Ukome gündeminde 13. maddede tek madde olarak 750 Minibüsün ve 250 Taksi Dolmuşun Taksiye dönüşüm maddesi Ukome heyetince oylanmıştır fakat Ukome heyetine ayrı ayrı 40 adet karar olarak imzaya açılması Hukuka aykırıdır, zira her hat için ayrı ayrı düzenlenen Ukome kararı ayrı ayrı oylama yapılmamıştır.

Taksi ve Minibüs ayrı ayrı bedeller ve ayrı ayrı ihaleler ile satılmıştır. Ticari plakaların verilmesine ait yürürlükteki 1986/10553 sayılı Bakanlar Kurulu kararına aykırı bir şekilde ve 81 ilimizde hiçbir örneği bulunmayan müktesep haklara zarar vererek alınan bu karar hukuka aykırıdır.

İ.B.B. de de ayrı ayrı Yönergeler ile Toplu taşıma aracı olan Minibüsler ve bireysel taşıma aracı olan Taksilere sadece kolluk ruhsatı verilmektedir. Bahse konu araçların mülkiyetleri bireysel gerçek kişilerden oluşan şoför esnafına aittir.

İ.B.B. Ulaşım Daire Başkanlığı tek taraflı hazırladığı teknik rapordaki veriler gerçeği yansıtmamaktadır. İstanbul özelinde bir Minibüsün günlük 450 yolcu taşınması halinde rantabl olacağı görüşü taraflı bir görüştür. İzmir, Ankara ve Bursa gibi illerde bu rakam 300 yolcu civarında olması yeterli görülmektedir zaten İstanbul'da 13 yolcu taşıma kapasitesi olan bir Minibüsün günde 450 yolcu taşınması mümkün değildir. Bahse konu 450 yolcu taşıyan Minibüs hatlarında vatandaş araç kapılarında seyahat ettiği sıkça görülmektedir.

Ekte sunduğum Hukuki Mütalaada bulunan Birçok Danıştay kararında İhale yapılmaksızın 2 misli ticari değer artışının doğrudan araç sahiplerine aktarılması hukuka uygun bulunmamıştır, diğer yandan 7104 sayılı Kanun ile her Ticari hat ve plaka alım satımında Devletimizin %3 alım satım vergisi aldığı ortada iken alınan bu karar hukuka aykırı bir şekilde Maliye hazinesinin açıkça zarara uğratmaktadır.

İ.B.B. açık data kaynağında bulunan verilere göre 2009 yılı ile 2020 yılları arasında Taksi yolcu sayısının artmadığı bilakis Minibüs yolcu sayısının %40 civarında arttığı görülmekte olup yapılması gerekenin mevcut yürürlükteki yönergeye uygun olarak hat planlaması yapılmasıdır.

Minibüs dönüşümü hukuka aykırı olduğuna dair Hukuki Mütalaa ektedir.

M plakalı hatlı ticari minibüslerin ticari taksiye dönüşümü hukuka, kanunlara, yönetmenliklere ve yönergeye aykırı olduğu için dönüşüm kararını kesinlikle kabul etmiyorum.

TŞOF UKOME TEMSİLCİSİ
Eyup AKSU

İLGİLİ MAKAMA Sunulmak Üzere

HUKUKİ MÜTALAA

(6100 Sayılı HMK mad. 293 Çerçevesinde UZMAN GÖRÜŞÜ)

Ankara, 18.01.2021

İÇİNDEKİLER

I. MÜTALÂANIN KONUSU

II. MÜTALÂAYI TALEP EDEN

III. HUKUKİ MÜTALÂANIN HUKUKUMUZDAKİ YERİ VE DEĞERİ

VI. MÜTALÂAYA KONU OLAYIN ÖZETİ

V. İLGİLİ MEVZUAT

1. 5216 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU

2. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU

3. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ KOORDİNASYON MERKEZLERİ YÖNETMELİĞİ

4. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ (M) ve (TM) SERİ PLAKALI VE HATLI

TİCARİ MİNİBÜS YÖNERGESİ

IV. HUKUKİ DEĞERLENDİRME

1. TİCARİ TAKSİ VE MİNİBÜSLERİN HUKUKİ NİTELİĞİNİN FARKI AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

2. KAZANILMIŞ HAKLARIN KORUNMASI AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

3. İHALE USULÜ UYGULANMASININ ZORUNLULUĞU AÇISINDAN

V. SONUÇ

I. MÜTALÂANIN

KONUSU

: İstanbul Taksiciler Esnaf Odası Başkanlığı'nın resmi talep yazısı ile aşağıda maddi vakıalar kısmına özetlenen İstanbul İli Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve toplu taşıma aracı olan tahditli minibüsler arasından dönüşüm yapılmak suretiyle ticari taksiye çevrilmesi işleminin (minibüs hattından dönüşüm yapılmak suretiyle ticari taksi plakası ihdas edilmesine yönelik işlemin) ve yönteminin hazırlık işlemleri ve buna bağlı alınacak UKOM kararın hukuken mümkün olup olmayacağı hususunun açıklığa kavuşturulması için ek dosyada tevdi edilen bilgi ve belgelerden hareketle bilimsel hukuki mütalaa hazırlanması talebi üzerine işbu hukuki mütalaa hazırlanmıştır.

II. MÜTALÂAYI

TALEP EDEN:

İstanbul Taksiciler Esnaf Odası Başkanlığı

III. HUKUKİ MÜTALÂANIN HUKUKUMUZDAKİ YERİ VE DEĞERİ

Talep yazısı ve tarafımıza tevdi edilen dosyadaki bilgi ve açıklamalardan hareketle söz konusu hukukî sorunların çözümüne esas olmak üzere hukukî mütalaa hazırlanması talep edilmiştir.

Hukukumuzda 6100 sayılı HMK ile giren ve mütalaa oluşturulan Uzman Görüşüne ilişkin yasal düzenleme aşağıdaki gibidir:

"Taraflar, dava konusu olayla ilgili olarak, uzmanından bilimsel mütalaa alabilirler. Sadece bu nedenle ayrıca süre istenemez.

Hâkim, talep üzerine veya re'sen, kendisinden rapor alınan uzman kişinin davet edilerek dinlenilmesine karar verebilir. Uzman kişinin çağrıldığı duruşmada hâkim ve taraflar gerekli soruları sorabilir

Uzman kişi çağrıldığı duruşmaya geçerli bir özrü olmadan gelmezse, hazırlanmış olduğu rapor mahkemece değerlendirmeye tâbi tutulmaz."

(mad. 293) şeklinde hükme bağlanmıştır.

Bu maddenin uygulanmasında Türk Hukukunda başta Yargıtay olmak üzere yargı yerleri, uzman görüşünün mahkemece dikkate alınmamasını adil yargılama hakkının ihlali olarak değerlendirmiş ve bu durumu bozma nedeni olarak içtihadı bağlamıştır¹. Yargı yerlerinin istikrar kazanan bu uygulaması yargı dışında kalan kamu idareleri ve kurumlar açısından da evleviyet kuralı gereğince geçerli olacağı kuşkusuzdur.

Hiç şüphe yok ki, uzman görüşü sunulacağı gerçek ve tüzel kişiler, ilgili kamu idaresi ve kurumları ile yargı yerleri nezdinde mutlak anlamda bağlayıcı niteliği haiz değildir ve fakat dikkate alınmak zorundadır.

Hukuki mütalaa konusu husus İstanbul Büyükşehir Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve toplu taşıma aracı olan tahditli minibüsler arasından dönüşüm yapılmak suretiyle ticari taksiye çevrilmesine yönelik hazırlık işlemi ve yönteminin hukuki açıdan değerlendirilmesidir.

VI. MÜTALAA KONUSU OLAYIN ÖZETİ

- 3 Mayıs 1986 tarihinde 19096 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu'nun 86/10553 sayılı Ticari Plakaların Verilmesinde Uygulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar'ın 1. maddesi ile aralarında İstanbul'da bulunduğu on ilde *"vatandaşın ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi, plaka karaborsacılığının ve korsan taşımacılığın önlenmesi, fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması maksadıyla taksî, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına verilecek ticari plakaların*

¹ "Mahkeme öncelikle özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda, tarafın sunduğu uzman görüşünün dava konusuyla ilgili olması hâlinde mutlaka dikkate almak ve değerlendirmek zorundadır. Bu anlamda alınmış bilirkişi raporunu, taraflardan biri, uzman görüşüne dayanarak suretiyle itiraz etmiş ve bu itirazlar mahkeme tarafından hiç değerlendirilmemiş ve itirazlar gerekçeli bir şekilde karşılanmamış ise uzman görüşüne dayanan tarafın 6100 sayılı HMK'nın 27., Anayasa'nın 36. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukuki dinlenme hakkını ihlâl etmiş olabilecektir. Dosyaya ibraz edilen uzman görüşünde bilirkişi raporu ile tespit edilen görüşlerinin aksine tespit ve görüşler ileri sürülmüş olup, bilirkişi raporu ile uzman görüşü ciddi şekilde çelişkiler içermektedir. Alınan bilirkişi raporu ile uzman görüşü arasındaki çelişkinin giderilmesi amacıyla dosyanın yeni bir bilirkişi heyetine tevallî edilmesi yerine yeterli ve esaslı itiraza uğrayan rapora dayanarak uzman görüşü kararda gerekçeli olarak değerlendirilip tartışılmadan karar verilmiş olması doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir." Yargıtay 15. HD, 10.11.2016, E:2015/5127, K:2016/4635.

sayısı, verilme usul ve esasları..."ortaya konulmuştur. Söz konusu düzenleyici işlem yürürlükte olup ilgili idareler tarafından yapılacak düzenleme ve işlemlerde uyulması zorunlu bir hukuki metindir.

- Bakanlar Kurulu'nun 86/10553 sayılı mezkûr kararının 5. maddesi uyarınca hem taksi, hem de minibüs plakaları için öngörülen yöntem olan kapalı teklif usulü ile ticari plaka dağıtımı gerçekleştirilmesi emredici bir düzenlemedir. Zira Ticari Plaka Verilmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslar Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı (mad.5) uyarınca, ticari plakalar, mevzuatta öngörülen şartlar dikkate alınarak kapalı teklif usulü ile verilebilir. İhalede alınan teminatlar ve ücretler kamu bankalarında bulunan ticari plakalı taksi, dolmuş ve minibüslerin cinslerine göre ayrı ayrı açılan hesaplara yatırılır ve mülkiyet hakkının ihlal edilmemesi ve mütesep haklarının zarar görmemesi için ihale sonucu toplanan gelirin bir miktarı, türüne göre, ticari plaka grubunda yer alan taşıt sahiplerine eşit oranda dağıtılır.
- 23 Temmuz 2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir olan illerde, "*her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını belirlemek*"¹ ve "*büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek yetkisi*"² büyükşehir belediyelerine verilmiştir. Bu yetkinin kullanılmasında; "*büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlenmesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dâhilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılması*"³ hukuki bir zorunluluktur. Bu zorunluluk yetkinin kullanılmasının konu bakımından öngörülmüş halidir
- 5216 sayılı Kanun, Büyükşehir Koordinasyon Merkezi'nin çalışma esas ve usullerinin, İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirleneceğini düzenlemiş; bu doğrultuda İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Büyükşehir Belediyeleri

¹ 5216 sayılı Kanun, madde 7/1-f

² 5216 sayılı Kanun, madde 7/1-p

³ 5216 sayılı Kanun, madde 9/2

Koordinasyon Merkezleri (UKOME) Yönetmeliği,⁵ 15 Haziran 2006 tarih ve 26199 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

- UKOME Yönetmeliği’nin 28. maddesinde, *“Nüfus artışı ve şehrin ulaşım planı dikkate alınmak suretiyle büyükşehir sınırları dâhilinde taşıma ihtiyacı, UKOME tarafından düzenlenecek bir raporla İçişleri ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirilir. Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşıma araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME’ce tespit edilir”* düzenlemesine yer verilmiştir. Bu şekilde ticari taksi plaka sayılarının belirlenmesinden önce bu konuda bir rapor hazırlanarak İçişleri ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirimini yapılması gerektiği kayıt altına alınmıştır. Yönetmelikte, *“toplula taşıma araçları için yapılacak tahsislerin süreye bağlanacağı”* hükme bağlanmıştır.
- UKOME Yönetmeliğinin, Kazanılmış Haklar başlıklı 29. maddesinde, *“Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır”* hükmüne yer verilmiştir.

V. İLGİLİ MEVZUAT

1. 5216 SAYILI BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KANUNU

Madde 7. “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları”

“(f) Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplula taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplula taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.”

⁵ UKOME Yönetmeliği olarak anılacaktır.

"(p) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdukmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksî ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettirilmesine karar vermek."

Madde 9-Ulaşım hizmetleri

"Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ihtisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksî, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır.

Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer.

Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu kurum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında,

13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz..."

2. 5393 SAYILI BELEDİYE KANUNU

Madde 15- Belediyenin yetkileri ve imtiyazları

"(f) Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek.

(p) Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek."

3. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ KOORDİNASYON MERKEZLERİ YÖNETMELİĞİ

MADDE 4. Tanımlar

"(ç) Taşıma: Genel olarak belli bir ücret tarifesine göre kişilerin seyahat ihtiyacını temin etmek üzere kullanılan taksi dâhil ulaşım araçları ile bu maksatla kurulan, kara, deniz ulaşım sistemlerini ...(ifade eder.)"

MADDE 18. Görev ve yetkileri

"(ç) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde engelliler için işoretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamak..."

MADDE 28 – Ulaşım hizmetlerine ilişkin işlemler

"(1) Nüfus artışı ve şehrin ulaşım planı dikkate alınmak suretiyle büyükşehir sınırları dâhilinde taşıma ihtiyacı, UKOME tarafından düzenlenecek bir raporla İçişleri ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirilir."

"(2) Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşıma araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME'ce tespit edilir. "

MADDE 29 – Kazanılmış haklar

"(1) Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır."

4. İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ (M) ve (TM) SERİ PLAKALI VE HATLI TİCARİ MİNİBÜS YÖNERGESİ

MADDE 19 – Minibüs hattı verilmesi ve hattın iptali ile ilgili esaslar:

"a) UKOME Kararı ile şehrin ulaşım ihtiyacı düşünülerek hat ihdas edilir.

b) Talep yetersizliği veya Ulaşım Master Planı çerçevesinde yapılacak uygulamalar ile Toplu Taşıma Sistemlerinin Entegrasyonu çalışmaları neticesinde verimsiz hale gelen minibüs hattındaki araçlar ihtiyaç olan başka hatlara aktarılarak; söz konusu hat UKOME kararıyla iptal edilir. Bu nedenle yapılacak minibüs aktarmaları noter huzurunda çekilecek kura ile yapılır. İptal edilen ve başka hatlara aktarılan taşımacılar İBB nezdinde herhangi bir hak ve iddiada bulunamazlar."

IV. HUKUKİ DEĞERLENDİRME

Mütalaaaya konu olayın birden fazla yönü bulunduğu için, her birinin ayrı ayrı değerlendirmeye tabi tutulması gereklidir

1. TİCARİ TAKSİ VE MİNİBÜSLERİN HUKUKİ NİTELİĞİNİN FARKI AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

Mütalaaya konu olayın temelini, *ticari taksî* ve *minibüs* kavramlarının ayırımı ile bunlar arasında idari bir karar ile sınıf değişikliği yapıp yapılamayacağı hususu oluşturmaktadır.

12.07.2013 tarihli, 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan değişiklik öncesi 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. Maddesinde otomobil ve minibüs kavramları şu şekilde ifade edilmişti:

"Otomobil: Yapısı itibariyle, sürücüsünden başka en çok yedi oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Minibüs :Yapısı itibariyle sürücüsünden başka sekiz ila ondört oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır.

Otobüs: Yapısı itibariyle sürücüsünden başka en az onbeş oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır. Trolleybüsler de bu sınıfa dâhildir."

Anılan değişiklikle birlikte, halen yürürlükte bulunan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3. maddesi "otomobil" tanımını değiştirirken, "minibüs" müstakil bir tanım olmaktan çıkarılarak "otobüs" kavramı içinde ele almıştır. Kanun'a göre: *"Otomobil: Yapısı itibariyle, sürücüsü dahil en fazla dokuz oturma yeri olan ve insan taşımak için imal edilmiş bulunan motorlu taşıttır"* şeklinde tanımlanırken; *"Otobüs: Yolcu taşımacılığında kullanılan, sürücüsü dâhil dokuzdan fazla oturma yeri olan motorlu taşıt"* olarak ifade edilmiştir. *"Sürücüsü dâhil oturma yeri on yediyi aşmayañ otobüslere minibüs denir"* şeklinde tanımlama getirilmiş ve minibüs de otobüs sınıfı kapsamına alınmıştır.

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 3. Maddesinin "Araçlara ilişkin tanımlar" başlıklı c fıkrasında, Kanun'a paralel bir düzenleme getirilmiştir. Yönetmelikte, *"Taksî: Yapısı itibariyle sürücüsü dâhil en fazla dokuz oturma yeri olan, insan taşımak için imal edilmiş bulunan ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen şekilde muayenesi ve damgası yapılmış, ücret hesaplama yöntemine uygun tarife yüklenmiş ve tip*

onayı alınmış taksimetre ile yolcu taşıyan M1 sınıfı ticari motorlu araçtır.” tanımına yer verilmiştir.

Ankara 1. İdare Mahkemesi'nin 12.10.2005 gün ve E:2004/2948, K:2005/954 sayılı kararında, Ankara Taksiciler Esnaf Odası'nın kurulmasına onay verilmesine ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanlığı işleminin iptali istemiyle açılan davada; yerel mahkeme “otomobil sözcüğünün taksi kavramını kapsadığı”, taksicilerin de Umum Otomobilciler ve Şoförler Odası kapsamında yer alması ve bu odaya taksicilerin de üye olması nedeniyle, aynı bölgede ve aynı konuda birden fazla oda kurulamayacağı yolundaki 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu hükmü karşısında, Ankara Taksiciler Esnaf Odası adı altında Oda kurulmasına izin verilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemi iptal etmiştir. Bu hüküm Danıştay 8. Dairesi'nin 27.06.2006 tarih ve E:2006/165, K:2006/2694 sayılı kararı ile onanmıştır.

Yukarıda yer verilen ilgili mevzuat hükümlerinde, ticari kâr amacı elde etmek amacıyla kullanılan otomobiller taksi olarak, yüksek yolcu taşıma kapasitesine sahip olan ve insan taşımak için imal edilen otobüslerin bir kısmı ise minibüs olarak tanımlanmıştır. Yapılan değişiklik ile müstakil bir “minibüs” tanımı ortadan kaldırılmış ve ilgili tanıma “otobüs” tanımı içerisinde yer verilmiştir. Dolayısıyla söz konusu değişiklik ile taksi ve otomobil arasında bulunan sınıf farklılığı daha da belirgin hale getirilmiş bulunmaktadır. Bu bağlamda, yukarıda yer verilen tanımlardan minibüslerin ticari kâr amacı güden ve otomobil sınıfında yer alan taksilerden farklı olarak kamu hizmeti gören ve otobüs sınıfına dahil bir toplu taşıma aracı haline dönüştürülmüştür.

Esasen, ticari taksi ile minibüs arasındaki fark, ilk ticari plaka dağıtımından itibaren ilgili mevzuat hükümlerinde bu iki sınıfın ayrı kategoriler halinde düzenlenmesine yol açmıştır. Bakanlar Kurulu'nun 86/10553 sayılı mezkûr kararının 5. maddesi uyarınca hem taksi, hem de minibüs plakaları için ayrı ayrı yapılan ihalelerde kapalı teklif usulü ile ticari plaka dağıtımı mevzuatın düzenlemesi uyarınca gerçekleştirilmektedir. Aynı şekilde bu ihalede alınan teminatlar ve ücretler kamu bankalarında bulunan ticari plakalı taksi, dolmuş ve minibüslerin cinslerine göre yine ayrı ayrı açılan hesaplara yatırılmakta ve mülkiyet hakkının ihlal edilmemesi ve müktesep haklarının zarar görmemesi için ihale sonucu toplanan gelirin bir miktarı, türüne göre, ticari plaka gruplarına ayrı ayrı dağıtılmaktadır.

Bu durumun bir sonucu olarak; 03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 10.07.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile ilgili kanun ve mevzuatlara dayanılarak İstanbul Büyükşehir Belediyesince hazırlanan Ticari Taksi Ve Minibüs Yönergeleri de bu çerçevede farklı hukuki düzenlemelerde bulunmuştur.

Gerek mevzuatta, gerekse uygulamada toplu taşıma araçları ibaresi ile taksi ibaresine ayrı ayrı yer verildiği, 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yerleşik Danıştay içtihatlarında da belirtildiği üzere ulaşım aracı olarak kullanılan taksilerin niteliği gereği diğer toplu taşıma araçlarına nazaran farklı ve özel düzenlemelere tabi olduğu ortadadır. Dolayısıyla yapılacak yeni bir düzenlemede mevcut hukuki düzenlemeler, yargı kararları ve istikrar kazanan mutlak uygulamayla tanımı, niteliği tereddüde yer vermeyecek bir şekilde ortaya konmuş hususların farklı anlam, nitelik ve içerik yüklenmek suretiyle düzenlemeye konu edilmesi ve uygulanması hukuken mümkün değildir.

İstanbul Taksiciler Esnaf Odası tarafından İçişleri Bakanlığı'na hitaben yazılan ve "mevcut yasal düzenlemelerin uygulanması sırasında taksi tanımı hususunda farklı görüşlerin bulunduğu bu sebeple taksilerin toplu taşıma aracı olup olmadığı hususu açıklığa kavuşturulması" istemli yazıya verilen 07.02.2013 tarihli, 597-35307 sayılı cevap ile taksilerin toplu taşıma aracı olmadığı hususu bizzat İçişleri Bakanlığı tarafından da açıklığa kavuşturulmuş bulunmaktadır. Nitekim TDK Sözlüğündeki* tanıma göre "(ta'ksi) Belirli bir ücret karşılığı yolcu taşıyan, taksimetresi olan otomobil" anlamına gelmektedir. Sözlükte "toplu taşımacılık İng. mass transportation, public transportation, collective transportation: İnsanların ulaşım gereksinimini topluca karşılayan ve yerel yönetimler tarafından metro, otobüs gibi araçlarla sağlanan yarı kamusal mal" olarak tanımlanmıştır. Toplu taşıma ise: "Bir şehir halkının ulaşım gereksiniminin, çok sayıda insan taşımaya elverişli büyük taşıma araçlarıyla karşılanmasını sağlayan ulaşım sistemi (dir)."

Ticari taksi ile minibüs-otobüs arasındaki fark, yürütülen faaliyetin "kamu hizmeti" niteliğinde olup olmadığının tespiti açısından önemlidir. Kamu hizmeti niteliği taşıyan

* [https://kelimeler.gen.tr/taksi-nedir-ne-demek-292371#:~:text=\(I\)%20a.%20\(ta,gazlay%C4%B1p%20uzakla%C5%9Ft%C4%B1.%E2%80%9D%20%2D%C3%87.](https://kelimeler.gen.tr/taksi-nedir-ne-demek-292371#:~:text=(I)%20a.%20(ta,gazlay%C4%B1p%20uzakla%C5%9Ft%C4%B1.%E2%80%9D%20%2D%C3%87.)

† <https://kelimeler.gen.tr/toplu-tasimacilik-nedir-ne-demek-305983>

* <https://nedirara.com/toplu-ta%C5%9F%C4%B1ma>

faaliyetler için verilen "ruhsat" ile kolluk kapsamında verilen "ruhsat" çok farklı niteliklere sahiptir.

10.07.2004 tarihli 5216 sayılı **Büyükşehir Belediye Kanunu (mad.7/p)** büyükşehir belediyelerinin görevlerini sayarken, *"Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksit ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek"* şeklinde düzenleme yapmıştır. 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununda ise (mad.15/p), *"Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksit sayılarını... belirlemek"* belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında yer alır şeklinde düzenlemeye gidilmiştir. Sonraki tarihli kanunda taksite toplu taşıma araçları arasında yer verilmemiştir; zaten bu durum taksitin Karayolları Trafik Kanununda yer alan tanımına da aykırı olacaktır. Nitekim 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu uyarınca çıkarılan, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nde de (mad.18/ç) *"Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksit sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek"* UKOME'nin görevleri arasında sayılırken, Belediye Kanunu'nda olduğu gibi, taksit toplu taşıma aracı olarak nitelendirilmemiştir.

Bu bağlamda ticari taksitler için verilen ruhsatlar kolluk kapsamında olup, idarenin denetimi düzenin sağlanmasına yönelik dar bir denetimi içermektedir. Taksitci esnafının çalışma saatlerine ya da güzergâhına ilişkin idarenin düzenleme yetkisi son derece sınırlıdır. Bu husus Anayasayla güvence altına alınan çalışma hak ve hürriyetinin bir gereği ve sonucudur. Oysa gerek Karayolları Trafik Kanunu'nda yapılan değişiklik sonucunda minibüs tanımının otobüs ile özdeşleştirilmesi, gerekse Büyükşehir Belediye Kanunu ve Belediye Kanunu'nda minibüs işletiminin açıkça toplu taşıma olarak ifade edilmesi, minibüsler için verilen ruhsatı farklı kategoriye taşımaktadır. Toplu taşımanın mevzuatımızda açıkça "kamu hizmeti" olarak kabul edilmesi karşısında, bu alanda verilen ruhsatlar, ruhsatı veren idarenin bu alandaki yetki ve yükümlülüğünün bir yansıması olması sonucu gerçekleştirmek durumunda olduğu gözetim, denetim ve düzenleme görevi dolayısıyla çok sıkı bir denetimi hukuken bir zorunluluk olarak beraberinde getirmektedir.

Kamu hizmetinin başta Anayasa Mahkemesi ve Danıştay olmak üzere yüksek mahkemelerin içtihadı ve öğretinin açıklamaları uyarınca idare, kamu hizmetlerini kendisi bizzat yürütebileceği gibi özel hukuk kişilerini kullanarak* da hizmetlerin yürütülmesini sağlayabilir. Bu durum kamu hizmetlerinin görülme usullerinden olarak görülüp, açıklanmaktadır. Yürütülen tüm kamu hizmetlerinde faaliyet özel hukuk kişilerince gerçekleştirilse dahi, hizmetin asıl sorumlusu hukuken idaredir ve bu hizmetler kamu hizmeti kategorisine dâhil olduğundan kamu hizmetleri için öngörülen ilke ve gereklere uygun olmak zorundadır. İdare, hizmeti kendi yürütmediği halde de bu faaliyetleri, gözetim ve denetimle yükümlüdür. Bu yönüyle kamu hizmetlerinin yürütülmesi idare için bir "ödev"dir.²⁰

Özay, ancak "*genel ve karşılanamaması halinde kamu düzeninin bozulacağı*" ve özel müteşebbisler tarafından yeterince yerine getirilemeyen hizmetlerin kamu hizmeti olarak düzenlenebileceğini belirtmektedir.²¹ Bu görüşü esas alan bir kamu hizmeti tanımı denemesinde ise "*(t)oplumdaki bir gereksinim rekabet içerisinde gerektiği gibi tam olarak tatmin edilemediği takdirde, kamusal güvenlik gerekçesiyle rekabet unsurunun aranmayacağı haller kapsama dâhil edilmek üzere, idare tarafından yürütülen faaliyetler(in)*" kamu hizmeti olarak adlandırılacağı ifade edilmiştir.²² Bu durumda, ülke güvenliğini zaafa uğratmama kaydıyla, idarece verilecek ruhsat çerçevesinde özel kişilerin rekabet içerisinde yürütebilecekleri faaliyetler²³ kamu hizmeti tanımının dışında kalmaktadır.

Minibüsler, hukuk sistemimizde nitelik, özellik ve tanımına uygun bir şekilde ilgili mevzuattaki düzenlemelerle kamu hizmeti niteliği taşıyan toplu taşıma aracı olarak düzenlendiklerinden, nitelik, özellik ve tanımı itibarıyla minibüslerden farklılığı bulunan ticari taksilerden farklı kurallara tabi tutulmuştur. Bunun en çarpıcı örneği 05.04.2007 tarih ve 2007/4-1 1/16 Sayılı UKOME Kararı uyarınca yürürlüğe giren İstanbul Büyükşehir

* Kavramın tanımında da belirtildiği üzere kamu hizmetlerini devlet bizzat kendi eliyle yürütebileceği gibi gözetim ve denetim altında bulundurma koşuluyla özel kişiler aracılığıyla da yürütülebilir. Bkz. ATAY Ender Ethem: *İdare Hukuku*, 6. Baskıya Ek Tıpkı Bası, Ankara, Turhan Kitabevi, 2019, sh. 630; Bu yöntemde devlet veya diğer kamu tüzel kişilerinin yürütmekte olduğu kamu hizmetlerinin bir kısmı ya kanunla ya da kanunun verdiği yetkiyle dayanarak belirlenen usul ve esaslara uyulmak suretiyle gerçekleştirilen idari işlemle kurulan bir özel hukuk tüzel kişisine verilir. Bu yöntemin uygulanmasının sebebi, idarenin yürüttüğü hizmetlerin nicelik ve nitelik olarak artmasıdır. Bkz. ATAY Ender Ethem: *age*, sh. 632.

²⁰ ÖZAY İl Han: *Günışığında Yönetim*, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2004, sh. 227.

²¹ ÖZAY İl Han: *age*, sh. 231.

²² Sedat ÇAL; "Kamu Hizmeti: Bir Tanım Denemesi", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C: 11, S. 1-2, Y. 2007, s. 622.

²³ ÇAL, s. 622.

Belediyesi (M) ve (TM) Seri Plakalı ve Hatlı Ticari Minibüs Yönergesi'dir. Yönerge'nin "Minibüs hattı verilmesi ve hattın iptali ile ilgili esaslar" başlıklı 19. maddesine göre: "...UKOME Kararı ile şehrin ulaşım ihtiyacı düşünülerek hat ihdas edilir... Talep yetersizliği veya Ulaşım Master Planı çerçevesinde yapılacak uygulamalar ile Toplu Taşıma Sistemlerinin Entegrasyonu çalışmaları neticesinde verimsiz hale gelen minibüs hattındaki araçlar ihtiyaç olan başka hatlara aktarılarak; söz konusu hat UKOME kararıyla iptal edilir. Bu nedenle yapılacak minibüs aktarmaları noter huzurunda çekilecek kura ile yapılır. İptal edilen ve başka hatlara aktarılan taşımacılar İBB nezdinde herhangi bir hak ve iddiada bulunamazlar."

Adı geçen Yönerge'nin bu hükmü de göstermektedir ki ticari taksi ve minibüs kavramları mevzuatta çok farklı kategorilere, statülere tabi tutulmuştur. Yönerge'ye göre, ihtiyaç halinde çözüm mevcut minibüs hattını başka hatlara aktarmak şeklinde olabilir. Bunun aksine bir toplu taşıma aracı sahibine ticari taksi plakası verilmesi ve bu işin ihale dışı bir uygulama olarak yapılması hukuka uyarlı olmayacağı da kuşkusuzdur.

2. KAZANILMIŞ HAKLARIN KORUNMASI AÇISINDAN DEĞERLENDİRME

İçişleri Bakanlığı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinin, Kazanılmış Haklar başlıklı 29. maddesinde "Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır." hükmüne yer verilmiştir.

Türkiye Belediyeler Birliği tarafından hazırlanan, Büyükşehir Belediyeleri UKOME Kılavuzu'nda, "UKOME Kararlarının İdari Yargıdan Dönme Nedenleri Nelerdir?" başlığı altında "UKOME kararları... müktesep haklara dokunduğunda/korunmadığında İdari Yargıda iptal edilmektedir..." açıklamasına yer verilmiştir.

Bu çerçevede 15.06.2006 tarihli, 26199 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin yukarıda da yer verilen 29. maddesinde yer alan "müktesep hakların korunmasına ilişkin düzenlemenin" konumuz çerçevesinde değerlendirilmesi önem arz etmektedir

14/24

Bilindiği üzere, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "İl ve İlçe Trafik Komisyonları" başlıklı 12. maddesinde; "trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek" görev ve yetki olarak İl ve İlçe Trafik Komisyonlarına verilmiştir.

Bu Kanun'a dayanılarak çıkan 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul Ve Esaslar Hakkında Karar'da; "ticari plakaların süresi belirtilmek şartıyla il trafik komisyonu tarafından ihale edileceği" ifade edilmiştir.

13.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 84'. maddesinde; "bu Kanunla, belediyenin sorumlu ve yetkili kılındığı görev ve hizmetlerle sınırlı olarak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun uygulanmayacağı" ifade edilmiştir.

23 Temmuz 2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehir olan illerde, "her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını belirlemek" ve "büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek yetkisi" büyükşehir belediyelerine verilmiş ancak "büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dâhilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılacağı" hüküm altına alınmıştır.

5216 sayılı Kanun, Büyükşehir Koordinasyon-Merkezi'nin çalışma esas ve usullerinin, İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirleneceğini düzenlemiş; bu doğrultuda İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği, 15 Haziran 2006 tarih ve 26199 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

UKOME Yönetmeliği'nin 28. maddesinde "Nüfus artışı ve şehrin ulaşım planı dikkate alınmak suretiyle büyükşehir sınırları dâhilinde taşıma ihtiyacı, UKOME tarafından düzenlenecek bir raporla İçişleri ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bildirilir. Taksi, dolmuş, minibüs ve umum servis araçları ile toplu taşıma araçlarının tahsis süreleri, ticari plaka sayıları ile bu plakaların

verilmesine ilişkin usul, esas ve devir ücretleri UKOME'ce tespit edilir" düzenlemesine yer verilmiş,

Mezkur 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre, fiilen çalışan taksi ve minibüs esnafına, taksiler için ticari tahditli "T" serisinden, minibüsler için "M" serisinden plaka verilmesinin tahdit kararının ilk defa uygulanacağı illerde, müktesep hakların korunması için, o dönem itibariyle fiili olarak çalışanlara ihale yapılmadan verileceği Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmiş bulunmaktadır.

Yine adı geçen 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 4. maddesinde; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun yürürlük tarihinden önce tespit edilip, henüz tahsis edilmeyen plakaların dağıtımında 5. madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5. maddesinde ise ticari plakaların muhammen bedelli, şekli, süresi, ihale zamanı belirtilerek ihale edileceği hüküm altına alınmıştır. Buna göre 13.10.1985 tarihinden önce tespit edilip tahsis edilen plakalar için müktesep haklar korunacak; yeni verilecek plakaların ise 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'na göre süresi belirtilerek ihale yöntemi ile dağıtılması yoluna gidilecektir.

Konuya ilişkin Danıştay 8. Dairesi'nin 07.04.2016 tarihli, E:2016/1395, K:2016/3411 sayılı kararında; "23.07.2004 gün ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7. maddesinin 1. fıkrasının (f) bendinde kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergahlarını belirlemek ve (p) bendinde de büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veyâ işlettirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksî ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek büyükşehir belediyesinin yetkileri arasında sayılmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmış; aynı maddenin üçüncü fıkrasında da; "Belediye, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştay'ın görüşü ve işçileri Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilir, toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek

suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67. maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilir." hükmü yer almıştır. 15.06.2006 gün ve 26199 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 29. maddesinde, "Büyükşehir belediyeleri dâhilinde daha önce il trafik komisyonları veya valiliklerce alınan karar veya izinlerle elde edilmiş haklar saklıdır" hükmüne yer verilmiştir. ... Davada, her ne kadar İdare Mahkemesince, toplu taşımacılık faaliyetinin 3. kişilere gördürülmesi durumunda ihaleye çıkılması gerektiği belirtilerek işlemin iptaline karar verilmiş ise de, bu yöntemin yeni bir hat açılması halinde uygulanabileceği, ancak eskiden beri taşımacılık yapan ve Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 29. maddesi kapsamında kazanılmış hakkı bulunan taşımacılar yönünden bu hakka zarar verecek şekilde bir uygulama yapılmasının mümkün bulunmadığı, 1997 yılından başlamak üzere kesintisiz ve nizasız olarak Menemen-İzmir Otogarı hattında taşımacılık yapan müdahil Kooperatifin bu hat üzerinde korunmaya değer bir hakkının bulunduğu, ... görülmektedir. Bu bağlamda, kazanılmış hakların korunması amacıyla ve belediyenin yetkileri dahilinde tesis edildiği anlaşılan dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı anlaşıldığından, işlemin iptaline yönelik Mahkeme kararında hukuki isabet görülmemiştir." tespitine yer verilmiştir.

Aynı doğrultuda olan, Danıştay 8. Dairesi'nin 07.04.2014 tarihli, E:2014/1580 K:2014 / 2735 sayılı kararı ile onanan Kocaeli 1. İdare Mahkemesi 14.12.2009 tarihli, E: 2008/1573,K: 2009/1379 sayılı kararında; "... Yukarıya alıntısı yapılan yasa hükümleri uyarınca Büyükşehir Belediyelerinin asli görevlerinden bir tanesi de halkın ulaşım ihtiyacını karşılamaktadır. Toplu taşıma hizmeti bizzat belediye tarafından yürütülebileceği gibi imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek, toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 5393 sayılı Yasanın 67. maddesinde ki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla da yerine getirebileceklerdir. Ancak, hizmetin üçüncü kişiler marifeti ile gördürülmesi halinde, yasaların idareye verdiği yetki ve sorumluluklar ortadan kalkmayacağı gibi hizmet yüklenicisine de mevzuatın dışında bağımsız hareket etme serbestisi tanınmayacağı muhakkaktır. 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile getirilen plaka tahdidî uygulanması sonucu taksî ve belirli harlarda çalışan minibüs ve otobüs türü araçların, ticari plakalarının değerlendirildiği koltuk kapasitesi ve güzergâhına göre bu değerler değiştirildiği bilinmektedir. Özellikle büyük kentlerde rant paylaşımı şeklini alan ticari araçlara izin verilmesi ve

62.1

17/24

18

değişikliklerde de, plaka tahdidi uygulamasının gerekçeleri arasında yer alan şoför esnafının kazanılmış haklarının korunup korunmadığı, kamu yararının gözetilip gözetilmediği gibi, kistasların dikkate alınması gerekmektedir.” tespitine yer verilmiştir.

Netice itibarıyla mevzuatı uygulayan ve yorumlayan kararlarının bağlayıcılığı ve emsal olma özelliği bulunan idari yargı yerlerinin müstakar içtihadına göre; ticari taksi ile minibüsler ilk ihale aşamasından itibaren farklı sınıfları oluşturur. Edinilen kazanımlar (kazanılmış/ müktesep haklar) da bu sınıflandırma da dikkate alınarak dağıtımına tabi tutulur. Gerek mevzuat ve gerekse yargısal içtihatlarda açıkça ifade edilen kazanılmış hakların korunması ilkesinin dikkate alınarak işlem yapılması Anayasa'nın Cumhuriyetin niteliklerinden biri olarak ifade edilen değiştirilmez özelliği haiz hukuk devletinin bir gereği olarak zorunludur.

3. İHALE USULÜ UYGULANMASININ ZORUNLULUĞU AÇISINDAN

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12. maddesinin (a) bendinde; *“İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliği bakımından Yönetmelikte gösterilen konular ve esaslar çerçevesinde, illerde vali veya yardımcısının başkanlığında, belediye, emniyet, jandarma, milli eğitim, karayolları ve Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonuna bağlı ilgili odanın temsilcileri; Valilikçe uygun görülen trafikle ilgili üniversite, oda, vakıf ve kamuya yararlı dernek veya kuruluşların birer temsilcisinden oluşan İl Trafik Komisyonu, ilçelerde kaymakamın başkanlığında, aynı kuruluşların yöneticileri veya görevlendirecekleri temsilcilerinin katıldığı İlçe Trafik Komisyonu kurulacağı (...),”*

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12. maddesinin (b) bendinde; *“İl sınırları içinde mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeninin ve güvenliğinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirlerin alınmasının, (...), karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartlarının, çalıştırılabileceği yerler ile güzergahların tespit edilmesinin ve sayısının belirlenmesinin (...),”* İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının görev ve yetkileri arasında olduğu düzenlenmiştir.

18.07.1997 tarih ve 23053 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 18. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde; *“karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden*

belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartlarını, çalıştırılabileceği yerler ile güzergahlarını tespit etmenin ve sayılarını belirlemenin" İl ve İlçe Trafik Komisyonlarının görev ve yetkileri arasında olduğu, anılan Yönetmeliğin 55. maddesinin 5. fıkrasında; "gerekli görülen yerlerde, ticari amaçla çalışan araçlara trafik komisyonlarından karar almak şartıyla belirlenecek harf gruplarından plaka verilebileceği" kurala bağlanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde; "belediyenin, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla (...) şehir içi trafik (...) hizmetini yapacağı veya yaptıracağı (...)," anılan Kanun'un 15. maddesinin 5. fıkrasında; "belediyenin, (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen hizmetleri Danıştayın görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kararıyla süresi kırk dokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği, toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67 nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebileceği" düzenlemesine yer verilmiştir.

Mezkûr 02.04.1986 tarih ve 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edildikten sonra 03.05.1986 tarih ve 19096 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karar'ın 1. maddesinde; "bu Kararın amacının, vatandaşın ulaşım ihtiyacını karşılamak üzere toplu taşımacılığın geliştirilmesi ve disiplin altına alınması, korsan taşımacılığın önlenmesi ve fiilen çalışmakta olan şoför esnafının haklarının korunması maksadıyla taksî, dolmuş, minibüs ve umum servis araçlarına verilecek ticari plakaların sayısını, verilme usul ve esaslarını tespit etmek olduğu," belirtilmiş;

İlgili Bakanlar Kurulu Kararı'nın 2. maddesinde; "bu Kararın, 2918 sayılı Karayolları-Trafik Kanunu'nun 12. maddesi hükümlerine göre il trafik komisyonlarıınca plaka tahdidî kararı alınan illerde uygulanacağı", 3. maddesinin 1. fıkrasının (1) numaralı bendinde; "taksî, dolmuş ve minibüslerde ticari plaka verilebilmesi için şoförlük mesleğinin geçim kaynağı olarak seçildiğinin ve sürekli olarak icra edildiğinin beyan edilmesi gerektiği ve ilgili meslek odasına, ilgili meslek odasının bulunmadığı yerlerde şoförler odasına üye olunması gerektiği", düzenlemesine yer verilmiş, anılan Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5. maddesinin 1. fıkrasında; "ticari plakanın, kapalı teklif usulü ile trafik komisyonun teklif edeceği esaslara göre verileceği". aynı fıkranın (c) bendinde; "kapalı teklif şartlarının trafik komisyonları huzurunda

oçılacağı ve en yüksek bedeli teklif edenden başlamak üzere o dönem için tespit edilen miktarda ticari plakanın verileceği" kurala bağlanmıştır.

Bu kapsamda, 5393 sayılı Belediye Kanunu ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden önce belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu taşıtlarının çalışma şekil ve şartlarının, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhların tespit edilmesi ile sayısının belirlenmesi görev ve yetkisinin İl ve İlçe Trafik Komisyonlarına ait olduğu, 5393 ve 5216 sayılı Kanunların yürürlüğe girmesiyle birlikte kara üzerinde işletilen toplu taşıma araçlarının bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını, durak yerlerini belirleme, çalışma ruhsatı ve güzergâh izin belgesi verme görev ve yetkisinin büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde büyükşehir belediyesi bünyesindeki ulaşım koordinasyon merkezine, büyükşehir belediyesi bulunmayan yerlerde ise ilçe belediyesine geçmiş bulunmaktadır.

İlgili ilçe belediyesi veya büyükşehir belediyesi tarafından toplu taşıma ve ulaşım hizmeti bizzat ifa edilebileceği gibi gerçek veya tüzel kişi lehine tekel oluşturulmaması kaydıyla ruhsat verme veya toplu taşıma hatlarını kiraya verme suretiyle de toplu taşıma ve ulaşım hizmetinin yürütülebilmesi mümkündür. Ancak; yukarıda yer verilen düzenlemeler ışığında toplu taşıma ve ulaşım hizmetinin başkasına gördürülmesinin belli bir süreyle sınırlandırılması gerektiği kuşkusuzdur. Bir başka deyişle toplu taşıma hatlarının satılması sonucunu doğuracak şekilde herhangi bir süreyle sınırlanmaksızın toplu taşıma hatlarını işletme hakkının ruhsat vermek ve benzeri yöntemlerle gerçek veya tüzel kişiye bırakılması mümkün değildir.

Nitekim 5216 sayılı Kanun'un Ek 2. maddesinde; büyükşehir belediyesi kurulmadan önce toplu taşıma ve ulaşım hizmetlerinin gerçek ve tüzel kişilere yaptırılması amacıyla verilen ruhsatların ve kira sözleşmelerinin ilgili belgelerde öngörülen süreyle sınırlı olmak kaydıyla büyükşehir belediyesi toplu taşıma ve ulaşım sistemine dâhil edileceği düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin 29. maddesinde yer alan büyükşehir belediyeleri dahilinde daha önce il trafik komisyonu kararlarıyla ve valiliklerce alınan kararlarla veya izinlerle elde edilmiş hakların saklı olduğu şeklindeki düzenleme ile Yönetmeliğin 29. maddesinin birlikte değerlendirilmesinden; belli süreyle sınırlı şekilde verilen toplu taşıma ve ulaşım yetkisinin bu süre geçtikten sonra da devam edeceği şeklinde değerlendirilemez. Toplu taşıma ve ulaşım hizmetinin kiralama

suretiyle gerçek veya tüzel kişilere gördürülmesi halinde kiralamanın 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çerçevesinde yapılması gerektiği de kuşkusuzdur.

Yüksek yargı kararları bu durumu teyit etmektedir. Şöyle ki;

Danıştay 13. Dairesi'nin 10.09.2014 tarihli, E:2014/1735, K:2014/2859 sayılı Kararında; "Dava; Bilecik belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyenin yetkili organları tarafından belirlenen hatlarda ve güzergâhlarda çalışmak üzere 110 adet toplu taşıma hattının ayrı ayrı olmak üzere kiraya verilmesi amacıyla 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 45. maddesi uyarınca 04.02.2013 tarihinde ihale yapılmasına ilişkin işlem ve dayanağı 08.01.2013 tarih ve 3 sayılı encümen kararının iptali istemiyle açılmış; İdare Mahkemesi'nce; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinde ulaşım gibi kentsel altyapı ve şehir içi trafik hizmetlerini yapmanın veya yaptırmanın belediyenin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, yine toplu taşıma yapmanın, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dahil her türlü toplu taşıma sistemleri kurmanın, kurdurmanın, işletmenin ve işlettirmenin, kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ve ücret tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemenin, kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmenin, belediyenin yetki ve imtiyazları arasında olduğu, dava konusu minibüs hatlarının 10 yıllığına kiraya verilmesine ilişkin 08.01.2013 günlü 3 sayılı belediye encümen kararı ile bu karara dayanılarak 04.02.2013 tarihinde ihaleye çıkarılmasına ilişkin işlem 5393 sayılı Yasanın 15. maddesinin (f) ve (p) bentlerinin belediyelere verdiği yetki ve imtiyaz hakkı sınırları içinde kararlar olduğu ve bu yönüyle hukuka uygun olduğu, davacı kooperatifin il trafik komisyonu kararları ile kazanılmış haklarının bulunduğu iddiasına yönelik olarak, toplu taşıma hatlarını işletme ve işlettirme imtiyazına sahip olan belediyelere imtiyaz hakkı bedeli veya kira ücreti ödmeden, il trafik komisyonlarının verdiği kararların kazanılmış hak oluşturacağı iddiasıyla toplu taşıma hatlarının bedelsiz kullanımının söz konusu olamayacağı" gerekçesiyle verilen idare mahkemesi kararını onamıştır.

İlaveten, ticari plaka dağıtımına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararının iptali için açılan davada Danıştay 8. Dairesi'nin 12.10.1992 tarih ve E:1991/3852, K:1992/2296 sayılı kararında plakaların ihale ile dağıtımının gerekliliğine vurgu yapılmıştır:

"...3.5.1986 günlü 19096 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile kentlerin nüfus artışı ve ulaşım planları göz önünde bulundurularak dağıtılacak ticari taksî, dolmuş ve minibüs sayısının İl Trafik Komisyonu raporu İçişleri Bakanlığı önerisi ve Başbakanlık onayı ile saptanacağı, kararda nitelikleri belirtilen kişiler arasında artırma yolu ile ticari plakaların satılacağı, ayrıca toplanan paranın da, daha önce aynı cins plaka almış, kişilere eşit olarak dağıtılacağı kuralı bulunmaktadır.

Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 18. maddesi (c) fıkrasında da belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu taşıtlarının çalışma şekil ve koşullarının, çalıştırılabileceği yerleri ve sayılarını saptama yetkisi il trafik kurullarına verilmiştir. Kent içi trafiğin olumsuz yönde gelişmesini önlemek, ticari taşıt çalıştıran meslek grubunun çıkarlarını korumak amacı ile bazı illerde ticari plaka sınırlaması yapıldığı, artan nüfus, gelişen yerleşim ve iş alanları ve çoğalan yolcu sayısı karşısında zaman zaman gerçek yolcu istemine yanıt verecek biçimde ticari taksî, dolmuş ve minibüs sayısının artırıldığı, sınırlama nedeniyle plaka ticareti yapan kişilerin büyük karlar sağladıkları belirlendiğinden, ulaşım gereksiniminin karşılanması, toplu taşımacılığın geliştirilmesi, plaka karaborsacılığı ve korsan taksiciliği önlemek, şoför esnafının haklarını korumak amacıyla 3.5.1986 günlü 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bu konuda düzenleme yapılarak, il trafik komisyonu kararında belirlenen süre içinde yapılan düzenlemede belirlenen kurallara uygun koşulları taşıyan kişiler arasında, artırmayı kazanan kişilere ticari plaka verilmesinin kabul edildiği, davacı geçimini şoförlükten sağlamakla birlikte anılan artırmaya katılmadan kendisine dava konusu işlemle ticari taksî, dolmuş veya minibüs plakası verilemeyeceğinin bildirildiği anlaşılmıştır.

Anayasanın 10. maddesinde herkesin dilediği alanda çalışma özgürlüğüne sahip olduğu belirtilmişse de bu özgürlüğün sınırsız olmadığı, aynı maddenin ikinci fıkrasında belirtildiği gibi devletin özel girişimleri milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürümlerini sağlayıcı önlemleri olacağına belirtilmiş olması karşısında, büyük kentlerde ticari plaka sınırlaması uygulanması ve ticari plakaların dağıtılmasının söz konusu Bakanlar Kurulu Kararı ile belli kurallara bağlanmasında Anayasaya aykırılık bulunmadığı açıktır "

Bakanlar Kurulu'nun halen yürürlükte olan kararı uyarınca, ticari plaka tahsisinin ancak, mevzuatta gösterilen şartlar ve usulier gözetilerek, kapalı teklif usulü ile yapılması gerektiği açıktır. Mevzuatta yer alan ilkelere rağmen, Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaksızın yapılacak bir düzenleme, uygulama veya işlem ve bunlara bağlı bir dönüşüm açıkça hukuka aykırı olacağı gibi hukuki ve cezaî sorumlulukları beraberinde getirecektir.

V. SONUÇ

Tarafımıza tevdi edilen belgeler ile konuya ilişkin hukukî düzenlemeler, öğreti ve yargı kararları göz önünde tutulunca, ayrıntıları yukarıda izah edildiği üzere;

1. Taksi ve minibüs kavramlarının günlük lisan, sözlüklerdeki anlamı ve mevzuatta belirtilen tanımlara göre çok farklı kategorilere tabi olduğu kuşkusuzdur. Mevzuatta anlamı lâfzî (sözel) olarak açık olan bir kelime veya kavramın yorum yoluyla farklı bir anlam ve içerik verilerek uygulanması, yorum yöntemleri açısından mümkün değildir.¹⁴ Bu husus dikkate alındığında; taksi plakalarının şahsi mülkiyete dâhil ticari mal niteliği açık olmasına rağmen, son mevzuat değişikliği çerçevesinde minibüslerin, otobüs olarak sınıflandırılması ve toplu taşıma aracı olarak kabul edilmesi karşısında buradaki plakaların kamu malına dönüşme zorunluluğu söz konusu olabilecektir. Mütalaanın konusu dışında kalmakla beraber, minibüsler ile ilgili yaşanan sorunun anlaşma, tazminat ödeme gibi hukuki yol ve yöntemlerle giderilmesi mümkün olabilir. Ama bunun ihalesiz bir şekilde ticari taksi plakası verilerek çözülmesinin mevcut hukuki düzenlemeler ve istikrar kazanmış idari uygulamalar karşısında mümkün olması söz konusu değildir.

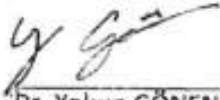
2. Mütalaaya konu yapıma süreci başlatılmış işlem, yukarıda belirtilen mevzuatta ve yargısal içtihatlarda açıkça ifade edilen kazanılmış hakların korunması ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan kazanılmış haklara saygı duyulması ilkesinin yanında, Anayasa Mahkemesi kararlarında da sık sık dile getirilen hukuki belirlilik, hukuki güven ve hukuki istikrar ilkeleriyle de bu tür bir düzenleme ve işlem tesisi mümkün olamaz. Çünkü ticari taksi ile minibüsler statüleri itibarıyla biri birinden tamamıyla farklılık arz etmektedir. Söz konusu iki motorlu taşıt, faaliyetleri itibarıyla ruhsatlandırılma aşamasında ilgili mevzuatta ilk ihale aşamasından itibaren farklı sınıflar olarak

¹⁴ ATAY Ender Ethem: *Hukuk Başlangıcı*, B. Baskı, Ankara 2020, sh. 297-298.

değerlendirilmiş, edinilen kazanımlar da bu sınıflandırma dikkate alınarak dağıtım tabi tutulmuştur.

3. Mevzuatta açıkça düzenlenen usuller çerçevesinde, Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaksızın yapılacak bir düzenleme, uygulama ve buna bağlı gerçekleştirilecek bir dönüşüm açıkça hukuka aykırı olacağı gibi söz konusu kararı alıp, uygulayacak olan makam ve kişilerin hukuki ve cezai sorumlulukları beraberinde getirecektir. Bakanlar Kurulu'nun halen yürürlükte olan mezkûr kararı uyarınca, ticari plaka tahsisi ancak, mevzuatta gösterilen şartlar ve usuller gözetilerek, kapalı teklif usulü ile yapılması gerekir.

Netice itibariyle İstanbul'da değeri ve yolcu sayısı yüksek hatlara değeri ve yolcu sayısı düşük hatlardan kaydırma yapılmak suretiyle söz konusu ihtiyacın giderilmesi hukuken mümkün ve bu uygulamayı yapmak idarenin takdir ve yetkisine girer. Buna karşılık, minibüs hattından dönüşüm yapılmak suretiyle ticari taksit plakası ihdas edilmesine yönelik işlem hukuka aykırı olacaktır.

Dr. Yakup GÖNEN

İdare Hukuku ABD

Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Ender Ethem ATAY

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

İdare Hukuku ABD Öğretim Üyesi

Sayı : E-27936358.210.99/ 506 / 213424
Konu : UKOME Kararı

19.11/2021

DAĞITIM YERLERİNE

İSTANBUL ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ	
Kayıt No.	5352
Geldiği Tarih	24 Kasım 2021

Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME)'nin "A02 Çavuşpaşa – Bahçelievler – İncirli Minibüs Hattından 14 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi" hususunda aldığı 29.07.2021 tarih ve 2021/6-11.B sayılı kararı yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Zerrin Özlem ALVAN
Ulaşım Koordinasyon Müdürü

Ek: - UKOME Kararı ve Şerhi

Dağıtım:

- İstanbul Valiliği/İl Emniyet Müdürlüğü
- İl Jandarma Komutanlığı
- Arnavutköy Belediyesi
- Ataşehir Belediyesi
- Avcılar Belediyesi
- Bağcılar Belediyesi
- Bahçelievler Belediyesi
- Bakırköy Belediyesi
- Başakşehir Belediyesi
- Bayrampaşa Belediyesi
- Beşiktaş Belediyesi
- Beykoz Belediyesi
- Beylikdüzü Belediyesi
- Beyoğlu Belediyesi
- Büyükçekmece Belediyesi
- Çatalca Belediyesi
- Çekmeköy Belediyesi
- Esenler Belediyesi
- Esenyurt Belediyesi
- Eyüpsultan Belediyesi
- Fatih Belediyesi
- Gaziosmanpaşa Belediyesi
- Güngören Belediyesi
- Kadıköy Belediyesi
- Kâğıthane Belediyesi
- Kartal Belediyesi
- Küçükçekmece Belediyesi
- Maltepe Belediyesi
- Pendik Belediyesi
- Sancaktepe Belediyesi
- Sarıyer Belediyesi
- Silivri Belediyesi
- Sultanbeyli Belediyesi
- Sultangazi Belediyesi
- Şile Belediyesi
- Şişli Belediyesi
- Tuzla Belediyesi
- Ümraniye Belediyesi
- Üsküdar Belediyesi
- Zeytinburnu Belediyesi
- Zabıta Daire Başkanlığı
- Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü
- Türkiye Noterler Birliği
- İstanbul Noter Odası
- İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
- İstanbul Taksiciler Esnaf Odası
- İstanbul Minibüsçüler Esnaf Odası
- İstanbul Otomobilciler Esnaf Odası

UKOME, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Ekrem İMAMOĞLU Başkanlığında 29.07.2021 gün ve saat 14:00'da gündemindeki konuları görüşmek üzere toplandı.

- İlgi: a) 10.07.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
b) 13.07.2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu.
c) 15.06.2006 Tarih, 26199 Resmî Gazete Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği
d) 05.07.2021 Tarihli Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Teknik Raporu.
e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün 16.07.2021 tarih ve 864818 sayılı yazısı.

TEKLİF: A02 Çavuşpaşa – Bahçelievler – İncirli Minibüs Hattından 14 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi.

TOPLU ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ RAPORU:

İlgi (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü yazısı ekli raporunda;

İlgi (a) Kanunu'nun 7. Maddesinin f bendi "*Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek,*" p bendi "*Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdukmak, işletmek veya işletmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.)* Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işletirilmesine karar vermek"

İlgi (a) Kanunu'nun 9. Maddesinin 2. Fıkrası: "*Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır*" 3. Fıkrası: "*Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer*" ve 6. Fıkrası "*Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz*" hükümleri yer almaktadır.

İlgi (b) Kanunu'nun 15. Maddesinin birinci fıkrasının f bendi: "*toplular yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdukmak, işletmek ve işletmek*", p bendi: "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek*" hükmü yer almaktadır.

İlgi (c) Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Bağlılık başlıklı 5. Maddesi: "*Büyükşehir belediyesi alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi büyükşehir belediye başkanına bağlıdır. Başkan bu görevi bizzat veya görevlendireceği kişi eliyle yürütür.*" Ve yine aynı yönetmeliğin Bağlayıcılık başlıklı 6. Maddesi: "*Alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar; büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar.*"

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Görev ve Yetkileri başlıklı 18. Maddesinin Fıkrası, 1.Fıkranın a, ç, d ve e bentleri: "*UKOME, büyükşehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak üzere; ulaşım, trafik ve toplu taşıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulamama ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kurdukmama ve işletme hak ve yetkilerine haizdir. Bu amaçla; Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, mevzuatla yetkili bulunduğu durumlarda mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almakta,*

c) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde özrümlüler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamakla,

d) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle, e) Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, ulaşım, toplu taşıma ve trafik mevzuatının büyükşehir belediyesine verdiği yetki doğrultusunda uygulamaya yönelik yönlendirici karar almak ve görüş oluşturmakla, görevli ve yetkilidir" hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 21.05.1991 tarih ve 20877 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı imzalanmıştır. Söz konusu Özerklik Şartının 2.Maddesinde "Yerel Yönetimler, kanun tarafından belirlenen sınırlar içerisinde, yetki alanlarının dışında bırakılmış olmayan veya başka herhangi bir makamın görevlendirilmemiş olduğu tüm konularda faaliyette bulunmak açısından tam takdir hakkına sahip olacaktadırlar" hükmü yer almaktadır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat gereği büyükşehir sınırları dâhilinde yolcu taşımacılığı yapan araçları, bu araçların sayısını, çalışma usul ve esaslarını, araçlarda bulunması gereken teknik özellikleri, hat ve güzergâhlarını belirleme, bu araçlara izin ve ruhsat verme vb. her türlü konuda yetki, görev ve sorumluluk Büyükşehir Belediyesine ait olup, işbu hususların uygulanması yönünde düzenlemeler ve karar mercii Ulaşım Koordinasyon Merkezi'dir. UKOME'nin yetki, görev ve sorumlulukları yalnızca toplu taşıma yapan araçlarla sınırlı olmayıp şehir içinde yolcu taşımacılığı yapan tüm araçları ve taşımacılık türlerini kapsamaktadır. İlgili yasal düzenlemelerden de açıkça görüleceği üzere; taksi, minibüs, otobüs, servis, taksi dolmuş, metrobüs, metro, deniz motorları gibi belediye sınırları dâhilinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan araçlar kamunun ihtiyaçları doğrultusunda hizmet vererek, kamusal taşımacılık faaliyeti icra etmektedirler.

İstanbul'da kentsel arazi kullanımı, hızlı nüfus artışı, kentsel altyapı yetersizliği ve plansız yerleşme gibi nedenlerle ulaşım alanında sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle artan nüfusa bağlı olarak en yaygın ulaşım türü olan özel araçlar, trafik sıkışıklığı ve buna bağlı zaman kaybı, çevre ve havanın kirliliği, aşırı yakıt tüketimi ve trafik kazaları sonucu can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Bunu önleme adına İstanbul Büyükşehir Belediyesince sürdürülebilir kent içi ulaşım kavramı stratejik amaç olarak kabul edilmiş olup, özel araç kullanımını azaltıcı ve toplu ulaşımı destekleyici politikalar benimsenmiştir. Bu kapsamda gerek il çevre düzeni planı gerekse ulaşım ana planı hedeflerinin hayata geçtiği İstanbul'da, toplu taşıma hizmetlerinin gelişimi, raylı sistemler üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir.

Yüksek kapasiteli taşıma modu olan raylı sistemler ile düşük kapasiteli taşıma modu olan taksi taşımacılığının, bütyyen toplu ulaşım sisteminde yolcu arz talep dengesizliği bulunduğu, bununla birlikte ara ulaşım modu olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ise gelişen ve bütyyen raylı sistem omurgası ile birlikte araç yoğunluğundan dolayı ihtiyaç fazlası kapasiteler barındırdığı görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporda minibüs ve taksi dolmuş taşımacılığına ilişkin;

- > Ara toplu taşıma aracı olan minibüslerin, taşıma kapasitelerinin ve ticari hızlarının düşük olduğu,
- > Minibüslerin düşük ticari hıza, ana caddeleri mükerrer olarak kullanılmaları da eklenince bu caddelerde trafik sıkışıklığına yol açtıkları,
- > Yolculuk taleplerinin az olması nedeniyle bazı minibüs ve taksi dolmuş hatlarında maliyetlerin karşılanamadığı,
- > Mevcut mevzuatın (basit usul vergilendirme, gelir vergisi, KDV vb.) getirdiği maliyet artışları nedeniyle elektronik ücret uygulamasına geçilemediği, dolayısıyla minibüslerin ve taksi dolmuşların modlar arası ücret entegrasyonu ve bütüncül hat planlamasına dâhil edilemediği,
- > İstanbul Genel Toplu Taşıma Stratejilerinin Geliştirilmesi çalışması kapsamında; minibüslerin ara ulaşım modu olarak mevcut ve yapımı devam eden raylı sistem istasyonlarını besleyecek şekilde planlanması ile "Toplu Taşıma Bölgeleri" oluşturulmuştur. Toplu Taşıma Bölgelerinde mevcut minibüslerden daha az sayıda araç ile sistemin entegre bir şekilde çalıştırılabileceği,

tespit edilmiştir.

Raylı sistemlerin artışı ile kent içi toplu ulaşımda ara ulaşım modu olmasına rağmen kullandıkları güzergâhlar ve uzunlukları itibariyle ana ulaşım modlarıyla konfor, güvenlik, hız gibi faktörlerde dikkate alınarak rekabet edemeyecekleri aşikâr olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ihtiyaç fazlası kapasitelerini belirlemek için Toplu Ulaşım Yönetim Sistemi ile yapılan yolculuk sayımları sonucu ilgi (d) Teknik Raporunda yer alan planlama kriterleri dikkate alınarak belirlenen hatlarda ve araç sayısında minibüs ve taksi dolmuş için iyileştirme (dönüşüm, araç aktarımı, hat optimizasyonu vb.) yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bahsi geçen iyileştirmenin, artan nüfus ve kent dinamikleri çerçevesinde taksi taşımacılığı ile karşılanması uygun görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporunda yer alan ihtiyaç fazlası 750 adet minibüs ile 250 adet taksi dolmuşların; toplu ulaşım sistemine yeni araç dâhil edilmeden, araç paylaşım sistemi niteliğinde olan taksi taşımacılığında kullanılması, şehir içi trafik akışı ve güvenliğine katkı sağlaması, mevcut hizmet kalitesinin artırılması hedefi ile İstanbul il sınırları içerisinde ulaşım sisteminde olan taksiye dönüşümünde kamu yararı bulunduğu mütalaa edilmektedir.

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Değerlendirmesi: Müdürlüğümüzce yapılan çalışmalar, yerleşik yargı ihtihatları, ilgili mevzuat ve ilgi (d) Teknik Rapor neticesinde;

- Anayasanın 173. Maddesinde yer alan "Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır" hükmü çerçevesinde sisteme yeni bir aktör dahil etmeden mevcut esnafı koruyarak ve toplu ulaşım arz talep dengesini de dikkate alarak oluşan taksi ihtiyacının ilgi (d) raporda belirtilen hatlarda ihtiyaç fazlası durumda bulunan 750 M seri plakalı minibüs ve 250 TZ seri plakalı taksi dolmuşun dönüşüm ile karşılanması,
- M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş taşımacılarına, işbu UKOME kararının yayınlandığı tarihten itibaren 30 takvim günü başvuru süresi verilmesi,
- Yapılacak başvuruların gönüllülük esasına göre olması,
- Araçlarının taksiye dönüşmesini isteyen minibüs ve taksi dolmuş taşımacılarının tuhim.ibb.gov.tr adresinde yer alan başvuru formunu ıslak imzalı haliyle Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat ileterek başvuru yapması,
- Birden fazla hisseli minibüs ve taksi dolmuşların, hissedarlarının tamamının Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat veya vekâleten başvuru yapması ve hissedarların herhangi birinin başvurmaması durumunda ilgili plakanın dönüşüm kapsamında değerlendirilmemesi,
- Vekâleten yapılacak başvurularda iş bu UKOME karar tarihi sonrasında alınmış ve "taksi dönüşümüne ilişkin iş ve işlemleri yürütmeye yetkilidir" ifadesinin yer alması,
- Yapılan başvuruların Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün Teknik Raporunda belirtilen sayıdan fazla olması halinde, talep sahibi taksi dolmuş ve minibüs taşımacıları arasından Noter huzurunda kura çekilişi yapılması,
- Belirlenen M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş sahiplerine mevcut taksi plaka serisinden aşağıda yer alan taksi plakalarının tahsis edilmesi,
- İş bu UKOME kararı kapsamına taksi plakalarına ilişkin tahsis işlemlerinde; taşımacılardan İBB Meclis Kararlarında belirlenen şartlar hariç diğer tahsis şartlarının aranmaması,
- İş bu UKOME kararı kapsamında T seri taksi plakası tahsis edilen kişilerin daha önce kendilerine tahsis edilen M serisi minibüs plakalarının ve TZ serisi taksi dolmuş plakalarının iptal edilmesi,
- Taksi olarak kullanılacak araçların ilk alımda 0 (sıfır) yaşında olması uygun mütalaa edilmektedir.

İlgi (d) Teknik Rapor ve yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde A02 Çavuşpaşa – Bahçelievler – İncirli minibüs hattından Noter huzurunda yapılacak çekiliş ile 14 aracın taksiye dönüştürülmesi ve aşağıda yer alan plakaların tahsis edilmesi hususunun UKOME gündemine alınmasını olurlarınıza arz ederim.

A02 Çavuşpaşa – Bahçelievler – İncirli Minibüs Hattından Yapılacak Dönüşüm ile Yeni Tahsis Edilecek Plaka Listesi	
Kura Sırası	Yeni Tahsis Edilecek Plaka
ARAÇ 1	34 TGR 28
ARAÇ 2	34 TGR 29
ARAÇ 3	34 TGR 30
ARAÇ 4	34 TGR 31
ARAÇ 5	34 TGR 32
ARAÇ 6	34 TGR 33
ARAÇ 7	34 TGR 34
ARAÇ 8	34 TGR 35

Handwritten signatures and initials on the left side of the page.

Handwritten signatures and initials on the right side of the page.

ARAÇ 9	34 TGR 36
ARAÇ 10	34 TGR 37
ARAÇ 11	34 TGR 38
ARAÇ 12	34 TGR 39
ARAÇ 13	34 TGR 40
ARAÇ 14	34 TGR 41

UKOME'NİN KARARI: İliği (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü raporundaki değerlendirme doğrultusunda, A02 Çavuşpaşa – Bahçelievler – İncirli Minibüs Hattından 14 Minibüsün Taksiye dönüştürülmesi teklifinin oy çokluğuyla kabulüne karar verilmiştir.

Başkan
Ekrem İMAMOĞLU
Belediye Başkanı

Oye
Can Akın ÇAĞLAR
Genel Sekreter

Oye
İbrahim Çelikkaya
Genel Sekreter
Yardımcısı

Oye
Uludağ ÇELİK
Ulaşım Daire Başkanı

Oye
Ali Eren SÖNMEZ
İçişleri Müşaviri

Oye
Murat ÖZBEK
İst. Enm. Müd. Tem.

Oye
Mert NEFLİ
MSB İl Orda
Komutanlığı Tem.

Oye
Murat AKCALI
M Jandarma
Komutanlığı Tem.

Oye
Emre ERİK
Sahil Güven. Marmara ve
Boğ. Bölge Kom. Tem.

Oye
Fikret ERGÜVEN
Karayolları I. Bölge
Müdürlüğü Tem.

Oye
Muhammet ERDOĞAN
İst. Liman Başkanlığı
Tem.
Serhim ve
mütalaa

Oye
Şerif AYHAN
DEHİT Genel
Müdürlüğü Tem.

Oye
Necmettin ACAR
TCDD I. Bölge
Müdürlüğü Tem.

Oye
Serdar YÜCEL
Uş. Hzn. D. Gen. Md.
Müdürlüğü Tem.

Oye
Mevlüt NİŞANT
Miyaplanlar Gen.
Müd. Tem.

Oye
Veysi ALÇINSU
TCDD Teşv. Müd.
A.Ş. Tem.

Oye
Mehmet KAYA
MEB İl Millî Eğitim
Müdürlüğü Tem.

Oye
Ayhan ŞAHİN
Araç ve Sosyal
Hizmetler Başkanlığı
Tem.

X Farklı gerekçelerde
Uygundur.
Gerekçeler ekte.

Oye
H. Mehmet GÜNER
Çevre ve Şehircilik
Bakanlığı Tem.

Oye
Gökhan YILMAZ
Afet ve Acil Durum
Yerleşim Başkanlığı
Tem.

Oye
H. Alper BİLGİLİ
İETT Gen. Müd. Tem.

Oye
Sinem DEDETAŞ
İst. Şehir Hatları Tur.
A.Ş. Gen. Müdürü

Oye
Fikret SOY
İst. İst. A.Ş.
Gen. Müdürü

Oye
Kecap KORKUT
Fen İşleri Daire Bşk.

Ticari olarak gelir
olduğu için uygundur

Oye
Zerrin Özgen ALVAN
Ulaşım Koordinasyon
Müdürü

Oye
Zeynep YILDIRIM
Toplu Ulaşım
Hizmetleri Müdürü

Oye
Erdem AKSU
İSOM Temsilcisi

Oye
Hamdi ERGİNİRHAN
Arnavutköy Belediyesi
Tem.

Oye
Bülent ULGEZDİ
Ataşehir Belediyesi
Tem.

Oye
Soydan ALKAN
Avcılar Belediyesi
Tem.

Kararı kabul etmişyim
Serhim ve mütalaa ekte.

Üye
Emre URLU
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Metin KUTLUOĞLU
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Cavit GANIÇ
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Emre BİLİR
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Abdülkerim MANSUR
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Ali Rıza SİLMEZ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Engin KÖKÜÇÜ
Beykoz Belediyesi
Tem.

Üye
M. Yusuf ÇALIK
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
İbrahim ŞİMŞEK
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Dr. Hasan AKGÜN
Küçükçekirce Belediyesi
Tem.

Üye
Catalca Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Abdülkadir EPLİ
Çekirge Belediyesi
Tem.

Üye
Ömer ÇETİNKAYA
Esenler Belediyesi
Tem.

Üye
Selçuk GÜNERHAN
Esenyurt Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet Emin ÖZGÜR
Eyüpsultan Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet ÖZDEMİR
Fatih Belediyesi
Tem.

Üye
Mustafa KERAL
Gaziosmanpaşa Belediyesi
Tem.

Üye
Güngören Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Şerif Duran ODABAĞI
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Musa ALIYAŞOĞLU
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Gökhan YILMAZ
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal ÇEBİ
Küçükçekirce Belediyesi
Tem.

Üye
Savaş EROĞLU
Maltepe Belediyesi
Tem.

Üye
Rıdvan BÜTÇÜ
Maltepe Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal AY YILDIZ
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Nispettin ÖSKÜN
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Sarıyer Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Erkan DİNÇ
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Yakup DALÇI
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Özcan KARA
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Muammer KESKİN
Şişli Belediyesi
Tem.

Üye
Nurhan KANT
Tuzla Belediyesi
Tem.

Üye
Tuğba YILMAZ
Ünvanlı Belediyesi
Tem.

Üye
M. Bekir AKSAKAL
Üsküdar Belediyesi
Tem.

Üye
Saffet ÖZ
Zeytinburnu Belediyesi
Tem.

 İDİR

29.7.2021 tarihine 2021/6-11-17 nolu kararlar
Serhinda agnisi...

A - - M
M. Kemal Erdoğan
İstanbul Lima Bistim

29/07/2021 Tarihli UKOME Toplantısı
(750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifine İlişkin)

GEREKÇE YÖNÜNDEN ŞERH

İşbu şerh 29/07/2021 tarihinde gerçekleştirilen UKOME Toplantısı neticesinde tarafımda kamu yararı görülerek aşağıda yer alan gerekçeyle müspet oy kullanılan ve imza altına alınan 2021/6-11.B. sayılı... UKOME Kararı'nın... eki mahiyetinde olup, ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda "750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi" sadece ve sadece verimliliği her geçen gün düşerek atıl vaziyete gelen ulaşım sistemi içerisinde hali hazırda var olan minibüs ile taksi dolmuşların kentiçi trafiğinde oluşturdukları "Trafik yoğunluğunun azaltılması", "Trafik güvenliğinin sağlanması", "Hizmet kalitesinin artırılması" ve "Ekolojik açıdan çevreye zararın minimize edilmesi", hususlarında kamu yararı aşikar olduğundan işbu teklif uygundur.

Üye

Serdar YÜCEL

Ulş. Hizm. Dz. Gn. Md.

1.Bölge Md. Tem.

29.07.2021
Perşembe

ŞERH

Konu: Minibüslerin taksiye dönüşümü.

Sayı No: 2021/6-11.B

Daha önce (2020/2-7.B sayılı – 2020/5-9 sayılı – 2020/6-10 sayılı – 2020/7-8 sayılı 2021/1-11 sayılı) Ukome kararlarında 5 kez red edilen ve son olarak 25.03.2021 tarihinde 2021/3-8 sayılı Ukome gündeminde 6.kez görüşülen Minibüslerin taksiye dönüşümü hakkında alınan kararda alt komisyon kararı alınması kararı verilmesine rağmen alt komisyon kararı alınmadan yapılması ve Hukuka ve yürürlükteki 05.04.2007 Tarihli 2007/4.1 Sayılı İ.B.B. Minibüs yönergesi 18. ve 19.Maddeye aykırı bir şekilde alınan bu karar hukuka aykırı olduğu için kabul etmiyorum.

29.07.2021 tarihinde TŞOF Temsilcisi olarak tarafıma tebliğ edilen Ukome gündeminde 13. maddede tek madde olarak 750 Minibüsün ve 250 Taksi Dolmuşun Taksiye dönüşüm maddesi Ukome heyetince oylanmıştır fakat Ukome heyetine ayrı ayrı 40 adet karar olarak imzaya açılması Hukuka aykırıdır, zira her hat için ayrı ayrı düzenlenen Ukome kararı ayrı ayrı oylama yapılmamıştır.

Taksi ve Minibüs ayrı ayrı bedeller ve ayrı ayrı ihaleler ile satılmıştır. Ticari plakaların verilmesine ait yürürlükteki 1986/10553 sayılı Bakanlar Kurulu kararına aykırı bir şekilde ve 81 ilimizde hiçbir örneği bulunmayan müktesep haklara zarar vererek alınan bu karar hukuka aykırıdır.

İ.B.B. de de ayrı ayrı Yönergeler ile Toplu taşıma aracı olan Minibüsler ve bireysel taşıma aracı olan Taksilere sadece kolluk ruhsatı verilmektedir. Bahse konu araçların mülkiyetleri bireysel gerçek kişilerden oluşan şoför esnafına aittir.

İ.B.B. Ulaştırma Daire Başkanlığı tek tarafı hazırladığı teknik rapordaki veriler gerçeği yansıtmamaktadır. İstanbul özelinde bir Minibüsün günlük 450 yolcu taşınması halinde rantabl olacağı görüşü tarafı bir görüştür. İzmir, Ankara ve Bursa gibi illerde bu rakam 300 yolcu civarında olması yeterli görülmektedir zaten İstanbul'da 13 yolcu taşıma kapasitesi olan bir Minibüsün günde 450 yolcu taşınması mümkün değildir. Bahse konu 450 yolcu taşıyan Minibüs hatlarında vatandaş araç kapılarında seyahat ettiği sıkça görülmektedir.

Ekte sunduğum Hukuki Mütalaada bulunan Birçok Danıştay kararında ihale yapılmaksızın 2 misil ticari değer artışının doğrudan araç sahiplerine aktarılması hukuka uygun bulunmamıştır, diğer yandan 7104 sayılı Kanun ile her Ticari hat ve plaka alım satımında Devletimizin %3 alım satım vergisi aldığı ortada iken alınan bu karar hukuka aykırı bir şekilde Maliye hazinesinin açıkça zarara uğratmaktadır.

İ.B.B. açık data kaynağında bulunan verilere göre 2009 yılı ile 2020 yılları arasında Taksi yolcu sayısının artmadığı bilakis Minibüs yolcu sayısının %40 civarında arttığı görülmekte olup yapılması gerekenin mevcut yürürlükteki yönergeye uygun olarak hat planlaması yapılmasıdır.

Minibüs dönüşümü hukuka aykırı olduğuna dair Hukuki Mütalaa ektedir.

M plakalı hatlı ticari minibüslerin ticari taksiye dönüşümü hukuka, kanunlara, yönetmenliklere ve yönergeye aykırı olduğu için dönüşüm kararını kesinlikle kabul etmiyorum.

TŞOF UKOME TEMSİLCİSİ
Eyup AKSU

Sayı : E-27936358.210.99/
Konu : UKOME Kararı

9004
213422

19.11.2021

DAĞITIM YERLERİNE

İSTANBUL ESNAF VE SANATKARLAR ODALARI BİRLİĞİ	
Kayıt No.	5353
Geldiği Tarih	24 Kasım 2021

Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME)'nin "A03 Bakırköy – Bağcılar – Kemalpaşa Mahallesi - Şirinevler Minibüs Hattından 29 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi" hususunda aldığı 29.07.2021 tarih ve 2021/6-11.C sayılı kararı yazımız ekinde gönderilmektedir.
Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Zerrin Özlem ALVAN
Ulaşım Koordinasyon Müdürü

Ek: - UKOME Kararı ve Şerhi

Dağıtım:

- İstanbul Valiliği/İl Emniyet Müdürlüğü
- İl Jandarma Komutanlığı
- Arnavutköy Belediyesi
- Ataşehir Belediyesi
- Avcılar Belediyesi
- Bağcılar Belediyesi
- Bahçelievler Belediyesi
- Bakırköy Belediyesi
- Başakşehir Belediyesi
- Bayrampaşa Belediyesi
- Beşiktaş Belediyesi
- Beykoz Belediyesi
- Beylikdüzü Belediyesi
- Beyoğlu Belediyesi
- Büyükçekmece Belediyesi
- Çatalca Belediyesi
- Çekmeköy Belediyesi
- Esenler Belediyesi
- Esenyurt Belediyesi
- Eyüpsultan Belediyesi
- Fatih Belediyesi
- Gaziosmanpaşa Belediyesi
- Güngören Belediyesi
- Kadıköy Belediyesi
- Kağıthane Belediyesi
- Kartal Belediyesi
- Küçükçekmece Belediyesi
- Maltepe Belediyesi
- Pendik Belediyesi
- Sancaktepe Belediyesi
- Sarıyer Belediyesi
- Silivri Belediyesi
- Sultanbeyli Belediyesi
- Sultangazi Belediyesi
- Şile Belediyesi
- Şişli Belediyesi
- Tuzla Belediyesi
- Ümraniye Belediyesi
- Üsküdar Belediyesi
- Zeytinburnu Belediyesi
- Zabıta Daire Başkanlığı
- Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü
- Türkiye Noterler Birliği
- İstanbul Noter Odası
- + İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
- İstanbul Taksiciler Esnaf Odası
- İstanbul Minibüsçüler Esnaf Odası
- İstanbul Otomobilciler Esnaf Odası

UKOME, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Ekrem İMAMOĞLU Başkanlığında 29.07.2021 gün ve saat 14:00'da gündemindeki konuları görüşmek üzere toplandı.

- İlgi: a) 10.07.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
b) 13.07.2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu.
c) 15.06.2006 Tarih, 26199 Resmî Gazete Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği
d) 05.07.2021 Tarihli Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Teknik Raporu.
e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün 16.07.2021 tarih ve 864818 sayılı yazısı.

TEKLİF: A03 Bakırköy – Bağcılar – Kemalpaşa Mh. – Şirincevler Minibüs Hattından 29 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi.

TOPLU ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ RAPORU:

İlgi (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü yazısı ekli raporunda;

İlgi (a) Kanunu'nun 7. Maddesinin f bendi "*Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettiirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek,*" p bendi "*Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.)* Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek"

İlgi (a) Kanunu'nun 9. Maddesinin 2. Fıkrası: "*Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır*" 3. Fıkrası: "*Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer*" ve 6. Fıkrası "*Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz*" hükümleri yer almaktadır.

İlgi (b) Kanunu'nun 15. Maddesinin birinci fıkrasının f bendi: "*toplulu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettiirmek*", p bendi: "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettiirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek*" hükmü yer almaktadır.

İlgi (c) Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Bağlılık başlıklı 5. Maddesi: "*Büyükşehir belediyesi alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi büyükşehir belediye başkanına bağlıdır. Başkan bu görevi bizzat veya görevlendireceği kişi eliyle yürütür.*" Ve yine aynı yönetmeliğin Bağlayıcılık başlıklı 6. Maddesi: "*Alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar; büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar.*"

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Görev ve Yetkileri başlıklı 18. Maddesinin 1. Fıkrası, 1.Fıkranın a, ç, d ve e bentleri: "*UKOME, büyükşehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak üzere; ulaşım, trafik ve toplu taşıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulatma ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kurdurma ve işletme hak ve yetkilerine haizdir. Bu amaçla; Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, mevzuatla yetkili kalmadığı durumlarda mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almakla,*

c) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde özürülüler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamakta,

d) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle, e) Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, ulaşım, toplu taşıma ve trafik mevzuatının büyükşehir belediyesine verdiği yetki doğrultusunda uygulamaya yönelik yönlendirici karar almak ve görüş oluşturmakta, görevli ve yetkilidir" hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 21.05.1991 tarih ve 20877 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı imzalanmıştır. Söz konusu Özerklik Şartının 2.Maddesinde "Yerel Yönetimler, kanun tarafından belirlenen sınırlar içerisinde, yetki alanlarının dışında bırakılmış olmayan veya başka herhangi bir makamın görevlendirilmemiş olduğu tüm konularda faaliyette bulunmak açısından tam takdir hakkına sahip olacaklardır" hükmü yer almaktadır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat gereği büyükşehir sınırları dâhilinde yolcu taşımacılığı yapan araçları, bu araçların sayısını, çalışma usul ve esaslarını, araçlarda bulunması gereken teknik özellikleri, hat ve güzergâhlarını belirleme, bu araçlara izin ve ruhsat verme vb. her türlü konuda yetki, görev ve sorumluluk Büyükşehir Belediyesine ait olup, işbu hususların uygulanması yönünde düzenlemeler ve karar mercii Ulaşım Koordinasyon Merkezi'dir. UKOME'nin yetki, görev ve sorumlulukları yalnızca toplu taşıma yapan araçlarla sınırlı olmayıp şehir içinde yolcu taşımacılığı yapan tüm araçları ve taşımacılık türlerini kapsamaktadır. İlgili yasal düzenlemelerden de açıkça görüleceği üzere; taksi, minibüs, otobüs, servis, taksi dolmuş, metrobüs, metro, deniz motorları gibi belediye sınırları dâhilinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan araçlar kamunun ihtiyaçları doğrultusunda hizmet vererek, kamusal taşımacılık faaliyeti icra etmektedirler.

İstanbul'da kentsel arazi kullanımı, hızlı nüfus artışı, kentsel altyapı yetersizliği ve plansız yerleşme gibi nedenlerle ulaşım alanında sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle artan nüfusa bağlı olarak en yaygın ulaşım türü olan özel araçlar, trafik sıkışıklığı ve buna bağlı zaman kaybı, çevre ve havanın kirliliği, aşırı yakıt tüketimi ve trafik kazaları sonucu can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Bunu önleme adına İstanbul Büyükşehir Belediyesince sürdürülebilir kent içi ulaşım kavramı stratejik amaç olarak kabul edilmiş olup, özel araç kullanımını azaltıcı ve toplu ulaşımı destekleyici politikalar benimsenmiştir. Bu kapsamda gerek il çevre düzeni planı gerekse ulaşım ana planı hedeflerinin hayata geçtiği İstanbul'da, toplu taşıma hizmetlerinin gelişimi, raylı sistemler üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir.

Yüksek kapasiteli taşıma modu olan raylı sistemler ile düşük kapasiteli taşıma modu olan taksi taşımacılığının, büyüyen toplu ulaşım sisteminde yolcu arz talep dengesizliği bulunduğu, bununla birlikte ara ulaşım modu olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ise gelişen ve büyüyen raylı sistem omurgası ile birlikte araç yoğunluğundan dolayı ihtiyaç fazlası kapasiteler barındırdığı görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporda minibüs ve taksi dolmuş taşımacılığına ilişkin;

- Ara toplu taşıma aracı olan minibüslerin, taşıma kapasitelerinin ve ticari hızlarının düşük olduğu,
- Minibüslerin düşük ticari hıza, ana caddeleri mükerrer olarak kullanılmaları da eklenince bu caddelerde trafik sıkışıklığına yol açmaları,
- Yolculuk taleplerinin az olması nedeniyle bazı minibüs ve taksi dolmuş hatlarında maliyetlerin karşılanamadığı,
- Mevcut mevzuatın (basit usul vergilendirme, gelir vergisi, KDV vb.) getirdiği maliyet artışları nedeniyle elektronik ücret uygulamasına geçilemediği, dolayısıyla minibüslerin ve taksi dolmuşların modlar arası ücret entegrasyonu ve bütüncül hat planlamasına dâhil edilemediği,
- İstanbul Genel Toplu Taşıma Stratejilerinin Geliştirilmesi çalışması kapsamında; minibüslerin ara ulaşım modu olarak mevcut ve yapımı devam eden raylı sistem istasyonlarını besleyecek şekilde planlanması ile "Toplu Taşıma Bölgeleri" oluşturulmuştur. Toplu Taşıma Bölgelerinde mevcut minibüslerden daha az sayıda araç ile sistemin entegre bir şekilde çalıştırılabileceği

tespit edilmiştir.

Raylı sistemlerin artışı ile kent içi toplu ulaşımda ara ulaşım modu olmasına rağmen kullandıkları güzergâhlar ve uzunlukları itibarıyla ana ulaşım modlarıyla konfor, güvenlik, hız gibi faktörlerde dikkate alınarak rekabet edemeyecekleri aşikâr olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ihtiyaç fazlası kapasitelerini belirlemek için Toplu Ulaşım Yönetim Sistemi ile yapılan yolculuk sayımları sonucu ilgi (d) Teknik Raporda yer alan planlama kriterleri dikkate alınarak belirlenen hatlarda ve araç sayısında minibüs ve taksi dolmuş için iyileştirme (dönüşüm, araç aktarımı, hat optimizasyonu vb.) yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bahsi geçen iyileştirmenin, artan nüfus ve kent dinamikleri çerçevesinde taksi taşımacılığı ile karşılanması uygun görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporda yer alan ihtiyaç fazlası 750 adet minibüs ile 250 adet taksi dolmuşların; toplu ulaşım sistemine yeni araç dâhil edilmeden, araç paylaşım sistemi niteliğinde olan taksi taşımacılığında kullanılması, şehir içi trafik akışı ve güvenliğine katkı sağlaması, mevcut hizmet kalitesinin artırılması hedefi ile İstanbul il sınırları içerisinde ulaşım sisteminde olan taksiye dönüşümünde kamu yararı bulunduğu mütalaa edilmektedir.

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Değerlendirmesi: Müdürlüğümüzce yapılan çalışmalar, yerleşik yargı içtihatları, ilgili mevzuat ve ilgi (d) Teknik Rapor neticesinde;

- Anayasanın 173. Maddesinde yer alan "Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır" hükmü çerçevesinde sisteme yeni bir aktör dahil etmeden mevcut esnafı koruyarak ve toplu ulaşım arz talep dengesini de dikkate alarak oluşan taksi ihtiyacının ilgi (d) raporda belirtilen hatlarda ihtiyaç fazlası durumda bulunan 750 M seri plakalı minibüs ve 250 TZ seri plakalı taksi dolmuşun dönüşüm ile karşılanması,
- M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş taşımacılarına, işbu UKOME kararının yayınlandığı tarihten itibaren 30 takvim günü başvuru süresi verilmesi,
- Yapılacak başvuruların gönüllülük esasına göre olması,
- Araçlarının taksiye dönüşmesini isteyen minibüs ve taksi dolmuş taşımacılarının tuhim.ibb.gov.tr adresinde yer alan başvuru formunu ıslak imzalı haliyle Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat ileterek başvuru yapması,
- Birden fazla hisseli minibüs ve taksi dolmuşların, hissedarlarının tamamının Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat veya vekâleten başvuru yapması ve hissedarların herhangi birinin başvurumaması durumunda ilgili plakanın dönüşüm kapsamında değerlendirilmemesi,
- Vekâleten yapılacak başvurularda iş bu UKOME karar tarihi sonrasında alınmış ve "taksi dönüşümüne ilişkin iş ve işlemleri yürütmeye yetkilidir" ifadesinin yer alması,
- Yapılan başvuruların Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün Teknik Raporunda belirtilen sayıdan fazla olması halinde, talep sahibi taksi dolmuş ve minibüs taşımacıları arasından Noter huzurunda kura çekilişi yapılması,
- Belirlenen M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş sahiplerine mevcut taksi plaka serisinden aşağıda yer alan taksi plakalarının tahsis edilmesi,
- İş bu UKOME kararı kapsamına taksi plakalarına ilişkin tahsis işlemlerinde; taşımacılardan İBB Meclis Kararlarında belirlenen şartlar hariç diğer tahsis şartlarının aranmaması,
- İş bu UKOME kararı kapsamında T seri taksi plakası tahsis edilen kişilerin daha önce kendilerine tahsis edilen M serisi minibüs plakalarının ve TZ serisi taksi dolmuş plakalarının iptal edilmesi,
- Taksi olarak kullanılacak araçların ilk alımda 0 (sıfır) yaşında olması uygun mütalaa edilmektedir.

İlgi (d) Teknik Rapor ve yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde A03 Bakırköy – Bağcılar – Kemalpaşa Mh. – Şirinevler minibüs hattından Noter huzurunda yapılacak çekiliş ile 29 aracın taksiye dönüştürülmesi ve aşağıda yer alan plakaların tahsis edilmesi hususunun UKOME gündemine alınmasını olurlarınıza arz ederim.

A03 Bakırköy – Bağcılar – Kemalpaşa Mh. – Şirinevler Minibüs
Hattından Yapılacak Dönüşüm ile Yeni Tahsis Edilecek Plaka Listesi

Kura Sırası	Yeni Tahsis Edilecek Plaka
ARAÇ 1	34 TGR 42
ARAÇ 2	34 TGR 43
ARAÇ 3	34 TGR 44
ARAÇ 4	34 TGR 45
ARAÇ 5	34 TGR 46
ARAÇ 6	34 TGR 47
ARAÇ 7	34 TGR 48
ARAÇ 8	34 TGR 49
ARAÇ 9	34 TGR 50
ARAÇ 10	34 TGR 51
ARAÇ 11	34 TGR 52

Handwritten signatures and notes are present around the table, including a large signature on the left and several smaller ones on the right and bottom.

ARAÇ 12	34 TGR 53
ARAÇ 13	34 TGR 54
ARAÇ 14	34 TGR 55
ARAÇ 15	34 TGR 56
ARAÇ 16	34 TGR 57
ARAÇ 17	34 TGR 58
ARAÇ 18	34 TGR 59
ARAÇ 19	34 TGR 60
ARAÇ 20	34 TGR 61
ARAÇ 21	34 TGR 62
ARAÇ 22	34 TGR 63
ARAÇ 23	34 TGR 64
ARAÇ 24	34 TGR 65
ARAÇ 25	34 TGR 66
ARAÇ 26	34 TGR 67
ARAÇ 27	34 TGR 68
ARAÇ 28	34 TGR 69
ARAÇ 29	34 TGR 70

UKOME'NİN KARARI: İlgili (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü raporundaki değerlendirme doğrultusunda, A03 Bakırköy – Bağcılar – Kemalpaşa Mh. – Şirinevler Minibüs Hatından 29 Minibüsün Taksiye dönüştürülmesi teklifinin oy çokluğuyla kabulüne karar verilmiştir.

Başkan
Ekrem İNANMOĞLU
Belediye Başkanı

Genel Sekreter
Can Akın ÇAĞLAR

Genel Sekreter Yardımcısı
İbrahim Özgür ERGİL

Ulaştırma Daire Başkanı
Uluk ÇİLİK

1. Hukuk Müşaviri
Av. Eray SÖNMEZ

İst. Emn. Müd. Tem.
Murat ÖZBEK

MSB 1. Ordu Komutanlığı Tem.
Mert KEHLİ

Mırmara Bölge Komutanlığı Tem.
Murat AKCALI

Boğ. Bölge Kom. Tem.
Sahit Gür. Marmara ve Boğ. Bölge Kom. Tem.

Bölge Müdürü Tem.
Fikret ERGÜVEN

İst. Liman Başkanlığı Tem.
Muhammet ERDOĞAN

Ulusal Genel Müdürlüğü Tem.
Şehin AYHAN

Müdürlüğü Tem.
Necmettin ACAR

Bölge Müd. Tem.
Sergüç AKTEPE

Müd. Tem.
Ayhan YATIRIMCI

A.Ş. Tem.
Veysi ALÇINSU

Müdürlüğü Tem.
Menderes KAYA

Hizmetler Bakanlığı Tem.
Ayhan AYDIN

Çevre ve Sağlık Bakanlığı Tem.
H. Mehmet GÜNER

Yeniden Kuruluş Tem.
Gökhan YILMAZ

Gen. Müd. Tem.
H. Alper BİLGİLİ

Gen. Müdürü Tem.
Sönmez DEDETAŞ

Gen. Müdürü Tem.
Orhan SOY

Fen İşleri Daire Bşk.
Recep KORKUT

Ulaştırma Koordinasyon Müdürü
Zeynep Özlem ALVAN

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürü
Zeynep YILDIRIM

İSÜ Temsilcisi
Ebru AKSU

Belediyesi Tem.
Hamdi DEMİRHAN

Belediyesi Tem.
Barış İYGEZDİ

Belediyesi Tem.
Soydan ALKAN

Kararı kabul etmiyorum.
Şerhin ve mütalaa ekteci.

Üye
Emre URLU
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Metin KEFELİOĞLU
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Üye
Cavri GANIÇ
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Emre ÖZTÜRK
Maslak Belediyesi
Tem.

Üye
Abdülhasep ŞİMŞEK
Bayrampaşa Belediyesi
Tem.

Üye
Ali Rıza YILMAZ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Ergin KÖKÇÜ
Büyükdere Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet HALIK
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Hakan YERLİBAŞ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Dr. Hasan AKGÜN
Küçükçekirce Belediyesi
Tem.

Üye
Çatalca Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Ahmet EPYİ
Çekirge Belediyesi
Tem.

Üye
Ömer ÇETİNKAYA
Esenler Belediyesi
Tem.

Üye
Selçuk GÜNERHAN
Esenyurt Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet BAKIRLI
Etiler Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet ÖZÇELİK
Fatih Belediyesi
Tem.

Üye
Mustafa FERRAL
Üsküdar Belediyesi
Tem.

Üye
Güngören Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Şerif Dursun ÖZDEMİR
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Musa Ali BAŞOĞLU
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Gökhan YILMAZ
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal ÇEBİ
Küçükçekirce Belediyesi
Tem.

Üye
Savaş EROĞLU
Maltepe Belediyesi
Tem.

Üye
Alihan ERGÜÇÜ
Pendik Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal AYYILDIZ
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Hüseyin ÖZKUN
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Silivri Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Erkan DİNÇ
Sultanbeyli Belediyesi
Tem.

Üye
Yakup DAVUTLU
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Özcan ERGİL
Şile Belediyesi
Tem.

Üye
Muammer KESKİ
Şişli Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet KAN
Tuzla Belediyesi
Tem.

Üye
Tuğra İLYAZOĞLU
Ümraniye Belediyesi
Tem.

Üye
M. Beşir AKYILMAZ
Üsküdar Belediyesi
Tem.

Üye
Saffet ÖZ
Zeytinburnu Belediyesi
Tem.

29.7.2021 tarih ve 2021/6-11-A nolu kararlı
şahsın gıssıdır.

A - - h
Muhammed Ecdar
İstanbul Liman Parkı.

29/07/2021 Tarihli UKOME Toplantısı
(750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifine İlişkin)

GEREKÇE YÖNÜNDEN ŞERH

İşbu şerh 29/07/2021 tarihinde gerçekleştirilen UKOME Toplantısı neticesinde tarafımca kamu yararı görülerek aşağıda yer alan gerekçeyle müspet oy kullanılan ve imza altına alınan 2021/6-11.C. Sayılı UKOME Kararı'nın eki mahiyetinde olup, ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda "750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi" sadece ve sadece verimliliği her geçen gün düşerek atıl vaziyete gelen ulaşım sistemi içerisinde hali hazırda var olan minibüs ile taksi dolmuşların kentiçi trafiğinde oluşturdukları "Trafik yoğunluğunun azaltılması", "Trafik güvenliğinin sağlanması", "Hizmet kalitesinin artırılması" ve "Ekolojik açıdan çevreye zararın minimize edilmesi", hususlarında kamu yararı aşikar olduğundan işbu teklif uygundur.

Üye
Serdar YÜCEL
Ulş. Hizm. Dz. Gn. Md.
1.Bölge Md. Tem.

29.07.2021
Perşembe

ŞERH

Konu: Minibüslerin taksiye dönüşümü.

Sayı No: 2021/6-11.C

Daha önce (2020/2-7.B sayılı – 2020/5-9 sayılı – 2020/6-10 sayılı – 2020/7-8 sayılı 2021/1-11 sayılı) Ukome kararlarında 5 kez red edilen ve son olarak 25.03.2021 tarihinde 2021/3-8 sayılı Ukome gündeminde 6.kez görüşülen Minibüslerin taksiye dönüşümü hakkında alınan kararda alt komisyon kararı alınması kararı verilmesine rağmen alt komisyon kararı alınmadan yapılması ve Hukuka ve yürürlükteki 05.04.2007 Tarihli 2007/4.1 Sayılı İ.B.B. Minibüs yönergesi 18. ve 19.Maddeye aykırı bir şekilde alınan bu karar hukuka aykırı olduğu için kabul etmiyorum.

29.07.2021 tarihinde TŞOF Temsilcisi olarak tarafıma tebliğ edilen Ukome gündeminde 13. maddede tek madde olarak 750 Minibüsün ve 250 Taksi Dolmuşun Taksiye dönüşüm maddesi Ukome heyetince oylanmıştır fakat Ukome heyetine ayrı ayrı 40 adet karar olarak imzaya açılması Hukuka aykırıdır, zira her hat için ayrı ayrı düzenlenen Ukome kararı ayrı ayrı oylama yapılmamıştır.

Taksi ve Minibüs ayrı ayrı bedeller ve ayrı ayrı ihaleler ile satılmıştır. Ticari plakaların verilmesine ait yürürlükteki 1986/10553 sayılı Bakanlar Kurulu kararına aykırı bir şekilde ve 81 ilimizde hiçbir örneği bulunmayan müktesep haklara zarar vererek alınan bu karar hukuka aykırıdır.

İ.B.B. de de ayrı ayrı Yönergeler ile Toplu taşıma aracı olan Minibüsler ve bireysel taşıma aracı olan Taksilere sadece kolluk ruhsatı verilmektedir. Bahse konu araçların mülkiyetleri bireysel gerçek kişilerden oluşan şoför esnafına aittir.

İ.B.B. Ulaşım Daire Başkanlığı tek taraflı hazırladığı teknik rapordaki veriler gerçeği yansıtmamaktadır. İstanbul özelinde bir Minibüsün günlük 450 yolcu taşınması halinde rantabl olacağı görüşü taraflı bir görüştür. İzmir, Ankara ve Bursa gibi illerde bu rakam 300 yolcu civarında olması yeterli görülmektedir zaten İstanbul'da 13 yolcu taşıma kapasitesi olan bir Minibüsün günde 450 yolcu taşınması mümkün değildir. Bahse konu 450 yolcu taşıyan Minibüs hatlarında vatandaş araç kapılarında seyahat ettiği sıkça görülmektedir.

Ekte sunduğum Hukuki Mütalaada bulunan Birçok Danıştay kararında İhale yapılmaksızın 2 misli ticari değer artışının doğrudan araç sahiplerine aktarılması hukuka uygun bulunmamıştır, diğer yandan 7104 sayılı Kanun ile her Ticari hat ve plaka alım satımında Devletimizin %3 alım satım vergisi aldığı ortada iken alınan bu karar hukuka aykırı bir şekilde Maliye hazinesinin açıkça zarara uğratmaktadır.

İ.B.B. açık data kaynağında bulunan verilere göre 2009 yılı ile 2020 yılları arasında Taksi yolcu sayısının artmadığı bilakis Minibüs yolcu sayısının %40 civarında arttığı görülmekte olup yapılması gerekenin mevcut yürürlükteki yönergeye uygun olarak hat planlaması yapılmasıdır.

Minibüs dönüşümü hukuka aykırı olduğuna dair Hukuki Mütalaa ektedir.

M plakalı hatlı ticari minibüslerin ticari taksiye dönüşümü hukuka, kanunlara, yönetmenliklere ve yönergeye aykırı olduğu için dönüşüm kararını kesinlikle kabul etmiyorum.

TŞOF UKOME TEMSİLCİSİ
Eyup AKSU

Sayı : E-27936358.210.99/
Konu : UKOME Kararı

9009 - 213502

19.11.2021

DAĞITIM YERLERİNE

İSTANBUL ESNAF VE SANATKÂRLAR ODALARI BİRLİĞİ	
Kayıt No.	5354
Geldiği Tarih	24 Kasım 2021

Ulaşım Koordinasyon Merkezi (UKOME)'nin "A04 Bakırköy - Yeşilyurt - Yeşilköy Minibüs Hattından 3 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi" hususunda aldığı 29.07.2021 tarih ve 2021/6-11.Ç sayılı kararı yazımız ekinde gönderilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Zerrin Özlem ALVAN
Ulaşım Koordinasyon Müdürü

Ek: - UKOME Kararı ve Şerhi

Dağıtım:

- İstanbul Valiliği/İl Emniyet Müdürlüğü
- İl Jandarma Komutanlığı
- Arnavutköy Belediyesi
- Ataşehir Belediyesi
- Avcılar Belediyesi
- Bağcılar Belediyesi
- Bahçelievler Belediyesi
- Bakırköy Belediyesi
- Başakşehir Belediyesi
- Bayrampaşa Belediyesi
- Beşiktaş Belediyesi
- Beykoz Belediyesi
- Beylikdüzü Belediyesi
- Beyoğlu Belediyesi
- Büyükçekmece Belediyesi
- Çatalca Belediyesi
- Çekmeköy Belediyesi
- Esenler Belediyesi
- Esenyurt Belediyesi
- Eyüpsultan Belediyesi
- Fatih Belediyesi
- Gaziosmanpaşa Belediyesi
- Güngören Belediyesi
- Kadıköy Belediyesi
- Kâğıthane Belediyesi
- Kartal Belediyesi
- Küçükçekmece Belediyesi
- Maltepe Belediyesi
- Pendik Belediyesi
- Sancaktepe Belediyesi
- Sarıyer Belediyesi
- Silivri Belediyesi
- Sultanbeyli Belediyesi
- Sultangazi Belediyesi
- Şile Belediyesi
- Şişli Belediyesi
- Tuzla Belediyesi
- Ümraniye Belediyesi
- Üsküdar Belediyesi
- Zeytinburnu Belediyesi
- Zabıta Daire Başkanlığı
- Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü
- Türkiye Noterler Birliği
- İstanbul Noter Odası
- İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
- İstanbul Taksiciler Esnaf Odası
- İstanbul Minibüsçüler Esnaf Odası
- İstanbul Otomobilciler Esnaf Odası

T.C

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANLIĞI
ULAŞIM KOORDİNASYON MERKEZİ KARARI

UKOME KARARI

TARİH 29.07.2021
SAYI 2021/6-11.Ç

UKOME, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Ekrem İMAMOĞLU Başkanlığında 29.07.2021 gün ve saat 14:00'da gündemindeki konuları görüşmek üzere toplandı.

- İlgi: a) 10.07.2004 Tarih ve 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu.
b) 13.07.2005 Tarih ve 5393 Sayılı Belediye Kanunu.
c) 15.06.2006 Tarih, 26199 Resmî Gazete Sayılı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği
d) 05.07.2021 Tarihli Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Teknik Raporu.
e) Toplu Ulaşım Hizmetler Müdürlüğü'nün 16.07.2021 tarih ve 864818 sayılı yazısı.

TEKLİF: A04 Bakırköy – Yeşilyurt – Yeşilköy Minibüs Hattından 3 Minibüsün Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi.

TOPLU ULAŞIM HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ RAPORU:

İlgi (c) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü yazısı ekli raporunda;

İlgi (a) Kanunu'nun 7. Maddesinin f bendi "*Büyükşehir ulaşım ana planını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek,*" p bendi "*Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dâhil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.)* Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek"

İlgi (a) Kanunu'nun 9. Maddesinin 2. Fıkrası: "*Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır*" 3. Fıkrası: "*Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer*" ve 6. Fıkrası "*Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz*" hükümleri yer almaktadır.

İlgi (b) Kanunu'nun 15. Maddesinin birinci fıkrasının f bendi: "*toplular yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletmek*", p bendi: "*Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek*" hükmü yer almaktadır.

İlgi (c) Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Bağlılık başlıklı 5. Maddesi: "*Büyükşehir belediyesi alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi büyükşehir belediye başkanına bağlıdır. Başkan bu görevi bizzat veya görevlendireceği kişi eliyle yürütür.*" Ve yine aynı yönetmeliğin Bağlayıcılık başlıklı 6. Maddesi: "*Alt yapı koordinasyon merkezi ile ulaşım koordinasyon merkezi tarafından alınan ortak yatırım ve toplu taşımayla ilgili kararlar; büyükşehir belediyesi, büyükşehir dâhilindeki diğer belediyeler ve büyükşehir sınırları içindeki kamu kurum ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzel kişileri bağlar.*"

Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin Görev ve Yetkileri başlıklı 18. Maddesinin 1. Fıkrası, 1.Fıkranın a, ç, d ve e bentleri: "*UKOME, büyükşehir içindeki kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesini sağlamak üzere; ulaşım, trafik ve toplu taşıma konularında üst düzeyde yönlendirici karar alma, uygulama, uygulanma ve ilgili mevzuattaki usulüne göre gereken tesisleri kurma, kurdurma ve işletme hak ve yetkilerine haizdir. Bu amaçla; Büyükşehir belediyesinin sınırları içinde, mevzuatla yetkili bulunduğu durumlarda mahalli ihtiyaç ve şartlara göre trafik düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri almakla,*

Handwritten signatures and stamps at the bottom of the page, including a red stamp that says "MÜDÜRLÜĞÜ" and a date "13/5/2021".

c) Kara, deniz, göl, nehir, kanal ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; otobüs, taksi, dolmuş ve servis durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek, gerçek ve tüzel kişiler ile resmi ve özel kurum ve kuruluşlara ait otopark olmaya müsait boş alan, arazi ve arsaları geçici otopark yeri olarak ilan etmek ve bunların sahiplerine veya üçüncü şahıslara işletilmesi için izin vermek, izin verilen otoparklar ile karayolu üzerindeki diğer park yerlerinde özürsüzler için işaretlerle belirlenmiş bölümler ayrılmasını sağlamakla,

d) Karayolu taşımacılığına ait mevzuat hükümleri saklı kalmak üzere, trafik düzeni ve güvenliği yönünden belediye sınırları içinde ticari amaçla çalıştırılacak yolcu ve yük taşıtları ile motorsuz taşıtların çalışma şekil ve şartları ile bu taşıtların teknik özelliklerini tespit etmek, çalıştırılabileceği yerler ile güzergâhlarını tespit etmek ve sayılarını belirlemek, bunlara izin ve çalışma ruhsatı vermekle, e) Büyükşehir Belediyesinin sınırları içinde, ulaşım, toplu taşıma ve trafik mevzuatının büyükşehir belediyesine verdiği yetki doğrultusunda uygulamaya yönelik yönlendirici karar almak ve görüş oluşturmakla, görevli ve yetkilidir" hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun 21.05.1991 tarih ve 20877 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı imzalanmıştır. Söz konusu Özerklik Şartının 2.Maddesinde "Yerel Yönetimler, kanun tarafından belirlenen sınırlar içerisinde, yetki alanlarının dışında bırakılmış olmayan veya başka herhangi bir makamın görevlendirilmemiş olduğu tüm konularda faaliyette bulunmak açısından tam takdir hakkına sahip olacaklardır" hükmü yer almaktadır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği ve ilgili diğer mevzuat gereği büyükşehir sınırları dâhilinde yolcu taşımacılığı yapan araçları, bu araçların sayısını, çalışma usul ve esaslarını, araçlarda bulunması gereken teknik özellikleri, hat ve güzergâhlarını belirleme, bu araçlara izin ve ruhsat verme vb. her türlü konuda yetki, görev ve sorumluluk Büyükşehir Belediyesine ait olup, işbu hususların uygulanması yönünde düzenlemeler ve karar mercii Ulaşım Koordinasyon Merkezi'dir. UKOME'nin yetki, görev ve sorumlulukları yalnızca toplu taşıma yapan araçlarla sınırlı olmayıp şehir içinde yolcu taşımacılığı yapan tüm araçları ve taşımacılık türlerini kapsamaktadır. İlgili yasal düzenlemelerden de açıkça görüleceği üzere; taksi, minibüs, otobüs, servis, taksi dolmuş, metrobüs, metro, deniz motorları gibi belediye sınırları dâhilinde ticari amaçla yolcu taşımacılığı yapan araçlar kamunun ihtiyaçları doğrultusunda hizmet vererek, kamusal taşımacılık faaliyeti icra etmektedirler.

İstanbul'da kentsel arazi kullanımı, hızlı nüfus artışı, kentsel altyapı yetersizliği ve plansız yerleşme gibi nedenlerle ulaşım alanında sorunlar yaşanmaktadır. Özellikle artan nüfusa bağlı olarak en yaygın ulaşım türü olan özel araçlar, trafik sıkışıklığı ve buna bağlı zaman kaybı, çevre ve havanın kirliliği, aşırı yakıt tüketimi ve trafik kazaları sonucu can ve mal kaybına sebep olmaktadır. Bunu önleme adına İstanbul Büyükşehir Belediyesince sürdürülebilir kent içi ulaşım kavramı stratejik amaç olarak kabul edilmiş olup, özel araç kullanımını azaltıcı ve toplu ulaşımı destekleyici politikalar benimsenmiştir. Bu kapsamda gerek il çevre düzeni planı gerekse ulaşım ana planı hedeflerinin hayata geçtiği İstanbul'da, toplu taşıma hizmetlerinin gelişimi, raylı sistemler üzerinden gerçekleştiği görülmektedir.

Yüksek kapasiteli taşıma modu olan raylı sistemler ile düşük kapasiteli taşıma modu olan taksi taşımacılığının, büyüyen toplu ulaşım sisteminde yolcu arz talep dengesizliği bulunduğu, bununla birlikte ara ulaşım modu olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ise gelişen ve büyüyen raylı sistem omurgası ile birlikte araç yoğunluğundan dolayı ihtiyacı fazlası kapasiteler barındırdığı görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Raporda minibüs ve taksi dolmuş taşımacılığına ilişkin;
Ara toplu taşıma aracı olan minibüslerin, taşıma kapasitelerinin ve ticari hızlarının düşük olduğu,
Minibüslerin düşük ticari hızına, ana caddeleri mükerrer olarak kullanılmaları da eklenince bu caddelerde trafik sıkışıklığına yol açtıkları,
> Yolculuk taleplerinin az olması nedeniyle bazı minibüs ve taksi dolmuş hatlarında maliyetlerin karşılanmadığı,
Mevcut mevzuatın (basit usul vergilendirme, gelir vergisi, KDV vb.) getirdiği maliyet artışları nedeniyle elektronik ücret uygulamasına geçilemediği, dolayısıyla minibüslerin ve taksi dolmuşların modlar arası ücret entegrasyonu ve bütüncül hat planlamasına dâhil edilemediği,
> İstanbul Genel Toplu Taşıma Stratejilerinin Geliştirilmesi çalışması kapsamında; minibüslerin ara ulaşım modu olarak mevcut ve yapımı devam eden raylı sistem istasyonlarını besleyecek şekilde planlanması ile "Toplu Taşıma Bölgeleri" oluşturulmuştur. Toplu Taşıma Bölgelerinde mevcut minibüslerden daha az sayıda araç ile sistemin entegre bir şekilde çalıştırılabileceği, tespit edilmiştir.

Raylı sistemlerin artışı ile kent içi toplu ulaşımda ara ulaşım modu olmasına rağmen kullandıkları güzergâhlar ve uzunlukları itibarıyla ana ulaşım modlarıyla konfor, güvenlik, hız gibi faktörlerde dikkate alınarak rekabet edemeyecekleri aşikâr olan minibüslerin ve taksi dolmuşların ihtiyaç fazlası kapasitelerini belirlemek için Toplu Ulaşım Yönetim Sistemi ile yapılan yolculuk sayımları sonucu ilgi (d) Teknik Rapor'da yer alan planlama kriterleri dikkate alınarak belirlenen hatlarda ve araç sayısında minibüs ve taksi dolmuş için iyileştirme (dönüşüm, araç aktarımı, hat optimizasyonu vb.) yapılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bahsi geçen iyileştirmenin, artan nüfus ve kent dinamikleri çerçevesinde taksi taşımacılığı ile karşılanması uygun görülmektedir.

İlgi (d) Teknik Rapor'da yer alan ihtiyaç fazlası 750 adet minibüs ile 250 adet taksi dolmuşların; toplu ulaşım sistemine yeni araç dâhil edilmeden, araç paylaşım sistemi niteliğinde olan taksi taşımacılığında kullanılması, şehir içi trafik akışı ve güvenliğine katkı sağlaması, mevcut hizmet kalitesinin artırılması hedefi ile İstanbul il sınırları içerisinde ulaşım sisteminde olan taksiye dönüşümünde kamu yararı bulunduğu mütalaa edilmektedir.

Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü Değerlendirmesi: Müdürlüğümüzce yapılan çalışmalar, yerleşik yargı içtihatları, ilgili mevzuat ve ilgi (d) Teknik Rapor neticesinde;

- Anayasanın 173. Maddesinde yer alan "Devlet, esnaf ve sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirleri alır" hükmü çerçevesinde sisteme yeni bir aktör dahil etmeden mevcut esnafı koruyarak ve toplu ulaşım arz talep dengesini de dikkate alarak oluşan taksi ihtiyacının ilgi (d) raporda belirtilen hatlarda ihtiyaç fazlası durumda bulunan 750 M seri plakalı minibüs ve 250 TZ seri plakalı taksi dolmuşun dönüşüm ile karşılanması,
- M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş taşımacılarına, işbu UKOME kararının yayımlandığı tarihten itibaren 30 takvim günü başvuru süresi verilmesi,
- Yapılacak başvuruların gönüllülük esasına göre olması,
- Araçlarının taksiye dönüşmesini isteyen minibüs ve taksi dolmuş taşımacılarının tuhim.ibb.gov.tr adresinde yer alan başvuru formunu ıslak imzalı haliyle Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat ileterek başvuru yapması,
- Birden fazla hisseli minibüs ve taksi dolmuşların, hissedarlarının tamamının Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'ne bizzat veya vekâleten başvuru yapması ve hissedarların herhangi birinin başvurumaması durumunda ilgili plakanın dönüşüm kapsamında değerlendirilmemesi,
- Vekâleten yapılacak başvurularda iş bu UKOME karar tarihi sonrasında alınmış ve "taksi dönüşümüne ilişkin iş ve işlemleri yürütmeye yetkilidir" ifadesinin yer alması,
- Yapılan başvuruların Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü'nün Teknik Raporunda belirtilen sayıdan fazla olması halinde, talep sahibi taksi dolmuş ve minibüs taşımacıları arasından Noter huzurunda kura çekilişi yapılması,
- Belirlenen M seri plakalı minibüs ve TZ seri plakalı taksi dolmuş sahiplerine mevcut taksi plaka serisinden aşağıda yer alan taksi plakalarının tahsis edilmesi,
- İş bu UKOME kararı kapsamında taksi plakalarına ilişkin tahsis işlemlerinde; taşımacılardan İBB Meclis Kararlarında belirlenen şartlar hariç diğer tahsis şartlarının aranmaması,
- İş bu UKOME kararı kapsamında T seri taksi plakası tahsis edilen kişilerin daha önce kendilerine tahsis edilen M serisi minibüs plakalarının ve TZ serisi taksi dolmuş plakalarının iptal edilmesi,
- Taksi olarak kullanılacak araçların ilk alımda 0 (sıfır) yaşında olması uygun mütalaa edilmektedir.

İlgi (d) Teknik Rapor ve yukarıda belirtilen hususlar çerçevesinde A04 Bakırköy – Yeşilyurt – Yeşilköy minibüs hattından Noter huzurunda yapılacak çekiliş ile 3 aracın taksiye dönüştürülmesi ve aşağıda yer alan plakaların tahsis edilmesi hususunun UKOME gündemine alınmasını olurlarınıza arz ederim.

A04 Bakırköy – Yeşilyurt – Yeşilköy Minibüs Hattından Yapılacak Dönüşüm ile Yeni Tahsis Edilecek Plaka Listesi	
Kura Sırası	Yeni Tahsis Edilecek Plaka
ARAÇ 1	34 TGR 71
ARAÇ 2	34 TGR 72
ARAÇ 3	34 TGR 73

(Handwritten signatures and notes)

UKOME'NİN KARARI: İlgili (e) Toplu Ulaşım Hizmetleri Müdürlüğü raporundaki değerlendirme doğrultusunda, A04 Bakırköy – Yeşilyurt – Yeşilköy Minibüs Hattından 3 Minibüsün Taksiye dönüştürülmesi teklifinin oy çokluğuyla kabulüne karar verilmiştir.

Başkan
Ekrem İMAMOĞLU
Belediye Başkanı

Üye
Can Akın ÇAĞLAR
Genel Sekreter

Üye
İbrahim Özgür DEMİR
Genel Sekreter
Yardımcısı

Üye
Ulku ÇELİK
Ulaşım Daire Başkanı

Üye
N. Fren SÖRMEZ
Hizmet Müşaviri

Üye
Murat ÖZBEK
İst. Emn. Müd. Tem.

Üye
Meri KEFLİ
MSB İl Ordu
Komutanlığı Tem.

Üye
Mustafa AKCALI
Jandarma
Komutanlığı Tem.

Üye
Emel EHR
Sahil G. ve Marmara ve
Boğ. Bölge Kom. Tem.

Üye
Fikret ENGÜVEN
Karayolları Bölge
Müdürlüğü Tem.

Üye
Muhammet ERDOĞAN
İst. Liman Başkanlığı
Tem.

Üye
Şerif AYHAN
Demir Genel
Müdürlüğü Tem.

Üye
Naciye ACAR
TCDD I. Bölge
Müdürlüğü Tem.

Üye
Şerif YÜCEL
İlg. Hzm. D. G. Müd.
Bölge Müd. Tem.

Üye
Ayhan MEHTAP
Arayış Yatırımlar Gen.
Müd. Tem.

Üye
Veysi ALÇINSLI
TCDD İşletme
A.Ş. Tem.

Üye
Mendü KAYA
MEB II Milli Eğitim
Müdürlüğü Tem.

Üye
Adnan AYIN
Sosyal
İhtiyaçlar Bakanlığı
Tem.

X Farklı gerekçelerle
uygundur.
Gerekçeler ekte.

Üye
H. Mehmet GÜNER
Evre ve Sağlık
Bakanlığı Tem.

Üye
Gökhan KARMAZ
Afet ve Acil Durum
Yönetim Başkanlığı
Tem.

Üye
H. Alper BİLGİLİ
İETT Gen. Müd. Tem.

Üye
Siyem DEDETAŞ
İz. Şehir Hatları Tur.
A.Ş. Gen. Müdürü

Üye
Özgür KAY
Metro İstanbul A.Ş.
Gen. Müdürü

Üye
Recep KORKUT
Fen İşleri Daire Bşk.

Torlaran gereği
1/15 için uygundur.

Üye
Zerrin Özlem ALVAN
Ulaşım Koordinasyon
Müdürü

Üye
Hüseyin YILDIRIM
Toplu Ulaşım
Hizmetleri Müdürlüğü

Üye
Ayhan AKSU
TSOT Temsilcisi

Üye
Hamdi DEMİRHAN
Arayış Yatırımlar
Belediyesi Tem.

Üye
Barış İLGEZDİ
Ataşehir Belediyesi
Tem.

Üye
Soyun ALKAN
Avcılar Belediyesi
Tem.

Kararı kabul etmişimdir
Serhim ve mütalaa etmiştir.

Üye
Enure URLLU
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Üye
Metin KELLİOĞLU
Bahçeşehir Belediyesi
Tem.

Üye
Cavit GANIÇ
Bakırköy Belediyesi
Tem.

Üye
Enur ÖZTÜRK
Bağcılar Belediyesi
Tem.

Üye
Abdülhaseer ŞİMŞEK
Haseki Belediyesi
Tem.

Üye
Ali Rıza YILMAZ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Engin KÖKÇÜ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
M. Mehmet HALIK
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Hakan AKŞİTİBAŞ
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Dr. Zekeriya AKGÜN
Beşiktaş Belediyesi
Tem.

Üye
Çatalca Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Ahmet EPI
Çekirge Belediyesi
Tem.

Üye
Ömer ÇETİNEAYA
Ereğli Belediyesi
Tem.

Üye
Seyit GÖNERHAN
Ereğli Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet AKIR
Ereğli Belediyesi
Tem.

Üye
Mehmet ÖZÇELİK
Fatih Belediyesi
Tem.

Üye
Mustafa KÖRÜK
Gaziosmanpaşa Belediyesi
Tem.

Üye
Güngören Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Şerif Dursun ÖZDEMİR
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Musa ALIBIŞOĞLU
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Gökhan YÜREK
Kadıköy Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal ÇELİK
Kültürçe Belediyesi
Tem.

Üye
Savaş EROĞLU
Maltepe Belediyesi
Tem.

Üye
Hasan ÖZDİCİ
Maltepe Belediyesi
Tem.

Üye
Kemal AYYILDIZ
Sancaktepe Belediyesi
Tem.

Üye
Hüseyin ÇOKUN
Sarıyer Belediyesi
Tem.

Üye
Sivri Belediyesi
Tem.
(Katılmadı)

Üye
Erkan DİNÇ
Sultanbeyli Belediyesi
Tem.

Üye
Yakup DALANLILIC
Sulungazi Belediyesi
Tem.

Üye
Özcan KARA
Şile Belediyesi
Tem.

Üye
Muammer KEŞKİÇ
Şişli Belediyesi
Tem.

Üye
Murat KAYIT
Tuzla Belediyesi
Tem.

Üye
Tuğra İLFAZLI
Üsküdar Belediyesi
Tem.

Üye
M. Behçet AKAL
Üsküdar Belediyesi
Tem.

Üye
Saffet ÖZ
Zeytinburnu Belediyesi
Tem.

29/07/2021 Tarihli UKOME Toplantısı
(750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifine İlişkin)

GEREKÇE YÖNÜNDEN ŞERH

İşbu şerh 29/07/2021 tarihinde gerçekleştirilen UKOME Toplantısı neticesinde tarafımda kamu yararı görülerek aşağıda yer alan gerekçeyle müspet oy kullanılan ve imza altına alınan **2021/6-11-G. Sayılı UKOMB Kararı'nın** eki mahiyetinde olup, ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda "750 Adet Minibüsün ve 250 Adet Taksi Dolmuşun Taksiye Dönüştürülmesi Teklifi" sadece ve sadece verimliliği her geçen gün düşerek atıl vaziyete gelen ulaşım sistemi içerisinde hali hazırda var olan minibüs ile taksi dolmuşların kentiçi trafiğinde oluşturdukları "Trafik yoğunluğunun azaltılması", "Trafik güvenliğinin sağlanması", "Hizmet kalitesinin artırılması" ve "Ekolojik açıdan çevreye zararın minimize edilmesi", hususlarında kamu yararı aşikar olduğundan işbu teklif uygundur.

Serdar YÜCEL

Ulş. Hizm. Dz. Gn. Md.
1.Bölge Md. Tem.